Pozdrav tretjemu kongresu

tribuna

LIST STUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

ŠT. 13 | LJUBLJANA, 5. oktobra 1956 | LETO VI

Naš kongres

Dve leti in pol nas ločita od skopjanskega kongresa ZŠJ, ki je s svojim delovnim obeležjem in dalekosežnimi smernicami in napotki za obdobje, ki smo ga pravkar prehodili postavil našo organizacijo na noge. In kakor mlado drevo potrebuje za pospešeno rast skrbnih pregledov in plodne prsti, tako se naša organizacija ne more razvijati in napredovati brez širokega delovnega programa in izmenjave večletnih izkušenj. Zato bodo oktobrski dnevi v Beogradu, ko se bodo na tretjem kongresu ZŠJ sešli predstavniki študentov vseh jugoslovanskih univerzitetnih središč, pomenili za vsakega člana naše organizacije važen dogodek in pravo študentsko doživetje.

Če leta, ki jih živi naša študentska organizacija lahko označimo z besedami, potem bi letnice 1954, 1955 in 1956 izpovedale v splošni oceni, ne zastoj ali nazadovanje, ampak razvoj v smeri resnega prizadevanja in dela in kar je najvažnejše, popolno družbeno priznanje in družbeni pomen tega dela. Danes vsakemu na prvi pogled pade v oči, da je ZŠJ postala na podlagi zakonskih pravic in dolžnosti v življenju naših univerz močan steber in vztrajen vzpodbudnik širokega in po dveletnih izkušnjah tako pomembnega in koristnega družbenega upravljanja na univerzah. V podobo našega dela moramo vklesati tudi misel, da se na naših univerzah na vsezadnje le razvija napredno socialistično gibanje, ki mladi visokošolski rod vzgaja, skrbi za njihovo življenjsko in strokovno usmerjanje in delo, zastopa težnje tega rodu, razume in odstranjuje vsakodnevne težave. Če je njiva, ki že rodi dobre sadove tu in tam porasla s plevelom, potem še to ni dokaz, da je bila ledina slabo zorana in obdelana, ampak opozorilo, da je bila neizkušenost in neprizadetost v veliki meri kriva, da je ostal plevel zakoreninjen.

Oktobrski beograjski kongres bo z rahločutnim kritičnim in samokritičnim očesom zaradi temeljitih priprav in vsestranske ocene našel najboljšo pot in ključ za popolno uglašenost našega dela v prihodnosti in to bo za študentsko organizacijo pomenilo, da bomo novo šolsko leto začeli z novimi delovnimi nalogami, z vzornim poletom in v povsem novem ritmu.

Pred tretjim kongresom Zveze študentov Jugoslavije

Oktobrski dnevi v Beogradu

Kadar se sestaja naša mladina na velikih zborih, je to vedno manifestacija napredne misli, revolucionarnosti in solidarnosti. Naša jugoslovanska mladina je predstavljala vedno v boju za napredek, za socializem, močno oporo revolucionarnemu gibanju. V tem trdem boju so bile ustvarjene močne tradicije in vrednote, na katerih se je razvijala in se še razvija naša družbena stvarnost in rast mladih generacij. One prenašajo v svojih mladih prsih te s krvjo zaslužene vrednote v novo življenje, ne samo zato, da jih ohranijo kot muzejsko vrednost bodočim pokolenjem, marveč, da iz teh vrednot neusahljivo črpajo moči za nadaljnji boj, za nove naprednejše oblike življenja.

Od svoje ustanovitve pa do danes se je Zveza študentov Jugoslavije znašla pred odgovornimi nalogami in problemi, katerih ob sami ustanovitvi ni bilo moč zaznati, niti jih v naprej določiti, ker so se pojavljali postopoma skladno s splošnim razvojem in zahtevali odgovore in rešitve. Pokazalo se je, da je bila ustanovitev študentske organizacije umestna in glede na naloge, ki jih je z uspehom reševala, dokazala svojo življenjsko sposobnost. Že na II. kongresu ZŠJ so ugotovili, da se je študentska dejavnost znatno razširila in zajela večino jugoslovanskih študentov. Danes pred III. kongresom pa moramo resno razmisliti o vsej problematiki, ki se nenehno poglablja, zahteva večjo odgovornost, močnejših organizacijskih oblik in vse večjo prizadevnost. Naloge kot so: boj za lik našega socialističnega intelektualca, utrditev in razširitev družbenega upravljanja na univerzi, boj za naprednejše učne načrte in programe, močna razširitev mednarodne študentske dejavnosti, vse do socialne problematike, pričajo, da v tej organizaciji ni mesta za lahkomiselnost in površnost, temveč gre za veliko odgovornost pred našo socialistično stvarnostjo, gre za naš prispevek pri razvoju napredne misli in organizacije. Nenehno moramo imeti pred očmi dejstvo, da imamo opravka z ljudmi, ki bodo jutri več ali manj odločilno vplivali na razvoj naše družbe in nam ne more biti vseeno, kako se bodo formirali ti ljudje, ki bodo jutri nosili vso odgovornost pred pokolenji, ki so žrtvovala vse, da so se strgale verige človeka-sužnja in pred generacijami, ki bodo prišle za njimi. Zato moramo vzgajati človeka, ki bo prepričan v pravilnost naše poti, človeka, rešenega vseh mogočih navlak — dedščine stare družbe, vse od provincializma pa do hlapčevstva, ki se v neki meri še vedno vlači med nami in nam kvari zrak, človeka velikih strokovnih sposobnosti, ustvarjalnosti, po duhu in telesu zdravega, svobodnega in sproščenega. Skratka, kot v najtežjih časih boja za zmago revolucije, potrebujemo tudi danes brezkompromisnega borca za socializem. Mlada inteligenca mora že danes, ko še ni dokončno formirana in nima še polne odgovornosti, ustvariti pravilen odnos in skrb do problemov in nalog, s katerimi se vsak dan bore naši delovni ljudje. In ko bodo jutri vključeni v delovne vrste, ne bodo našli prostora v svoji zavesti za pesimizem in skepticizem, temveč se bodo z ognjem naprednega človeka predali ustvarjanju in delu.

Na III. kongresu ZŠJ bomo prikazali vsem delovnim ljudem naše dosedanje uspehe in neuspehe in dali na osnovi analize dosedanjega dela smernice za v bodoče ter obenem potrdili, da je danes študentska mladina Jugoslavije vredna svojih velikih prednikov, ki so orali ledino marksizma pri nas in da misli z vso odgovornostjo nadaljevati njihov velik boj za človeka večjih in novih kvalitet. To ne bo samo manifestacija mladosti, temveč predvsem resni delovni sestanek, na katerem bodo študentje z vso resnostjo pregledali svojo dosedanjo dejavnost, pomanjkljivosti in napake pri delu. Tako na primer organizacija do danes še vedno ni uspela zainteresirati študente kot celote za določene probleme in vprašanja, ki so bistveno važni in čakajo na močno kolektivno akcijo. Skrb za boljše študijske pogoje ni problem, s katerim se morajo ukvarjati samo nekateri odbori ZŠJ, temveč problem vseh študentov. Torej je odgovornost na vseh in ne na posameznikih. Na naših univerzah se danes pojavljajo razna vprašanja od študijskih, ideoloških, do katerih pa študentje marsikdaj ne vedo in ne znajo zavzeti naprednih revolucionarnih stališč, predvsem zato, ker se niso zmožni poglabljati v ta vprašanja. V študentski organizaciji pa idejno-politično delo še vedno ni pognalo globokih korenin. Razumljivo, da taki spodrsljaji ne ustvarjajo nove fiziognomije naših univerz. O vseh teh in še mnogih drugih vprašanjih bodo morali razpravljati na kongresu in obenem naznačiti smernice za nadaljnje delo.

Hočemo, da bo III. kongres Zveze študentov Jugoslavije praznik mladih intelektualcev, zbor bratstva in srečanje najrevolucionarnejših pripadnikov socializma. Hočemo s tega zbora povedati vsem delovnim ljudem, da se resno pripravljamo na svoje poklice, da želimo postati dobri strokovnjaki in ustvarjalci in da se bomo po končanih študijah pridružili njim in jim z vso odgovornostjo pomagali na težavni poti do zmage socializma.

Odsek z tekstilno tehnologijo

Kakor poročajo z rektorata univerze, je bil te dni sprejet sklep o ustanovitvi odseka za tekstilno tehnologijo na kemičnem oddelku tehniške fakultete v Ljubljani. Predavanja na tem odseku se bodo začela že v tem semestru.

Začetno vošenje

KOKER TO SONCE ZJUTRNU, JE PERŠEU TAISTI DAN, KO SE NA TE VESOKE ŠULE KRAJNSKE ZEMLE, VISOKU ŽLAHTNU ROJENI BRUCI PERPELAJU, O SREČEN DAN, O SREČNA LUČ, KATERA IMAŠ TOLK VELIKA MOČ, DE TE BRUCE PERPELAS INU O NIH TA PRAVO LUČ PODAS! V GLIHE VIŽE INU V SVESTI SI TE VSE HVALE VREDNE DOGODIVŠNE MORMU PO TA STARIH POSTAVAH TEM MLADIM SINOM INO KČERAM IZ DNA SERCA VOŠITI TA NAJLUBŠE INU SREČNE DNI PER UČENJI. PO TA LASTNIH POIZVEDBAH INU SKUŠNJAH MORMU TA MLAD SVET RAZSVETITI ZAČET INU TA NAJLEPŠI GLAS A NJIH REZTRESITI. MIŠLEJNE NAŠE JE, KE MORMU PERČETI PER BUKVAH INU NA TAKŠNU VIŽU S NJIMI TA BULŠI TOVARŠI RATAT. VOŠENJE NAŠE JE ZRODILA ŽELJA, KE BI UNIVERZA NJIHOVE TEMNICE POGEBILA INU DEŽELA NAŠA OD NJIH KORISTI IMELA.

Kratek pogovor s profesorjem Kuhljem pred začetkom novega šolskega leta

S polno paro naprej

Vsak začetek prinaša kaj novega in ker o problemih in delu univerze že lep čas nismo ničesar pisali, smo zaprosili dr. ing. Antona Kuhlja, novega prorektorja naše univerze, da nam na pragu novega šolskega leta pove nekaj misli o delu in problemih univerze v novem študijskem letu.

Problemov in dela je prav za prav veliko. Takih problemov, ki bi nekako prizadeli študente, seveda ni toliko, več je tistih, ki se tičejo dela in razvoja celotne naše ustanove. Gotovo je treba najprej omeniti problem, ki ga bodo študentje občutili na svoji koži, to je vprašanje ureditve predavanj in vaj zaradi upokojitve precejšnjega števila naših profesorjev. Znano je, da je na nekaterih fakultetah precejšnje število starejših profesorjev pred upokojitvijo in da se bodo v letošnjem šolskem letu umaknili iz predavalnic in inštitutov. Ta problem je težji zato, ker se zadnje leta ni dovolj mislilo na to, kdo jih bo zamenjal. Tako se vzporedno s tem javlja vprašanje zrelega in strokovno usposobljenega predavateljskega kadra. Zaradi pomanjkanja dobrih predavateljev bodo bržkone tu in tam nastale kakšne praznine pri predavanjih in vajah. Naša skupna naloga in dolžnost je, da jih čimpreje odstranimo.

Druge vrste delo, ki po svojem značaju ni nič manj važno, je izdelava univerzitetnega in fakultetnih statutov. Na zadnji meduniverzitetni konferenci na Bledu smo ugotovili, da je ljubljanska univerza s tem v precejšnjem zaostanku. Tukaj imajo tudi študentje dovolj možnosti, da povedo svoje pomisleke in predloge. Izgleda, da nas v kratkem času čaka tudi razprava o novem zakonu o organizaciji znanstvenega dela. Iz osnutka se vidi, da se bodo v razpravi pojavili novi predlogi, ki bodo skušali znanstveno delo urediti v skladu z dosedanjimi zakoni in tradicijo tega dela na univerzi.

Glede na stalno rast naše univerze nas zanima, če se bodo letos ustanovili kaki novi oddelki in inštituti?

Tu prav za prav ni nič posebno novega. Dobili bomo drugi letnik farmacije in veterinarski oddelek, ki bo že letošnje študijsko leto začel s predavanji. Odločitev o ustanovitvi tekstilnega oddelka v okviru tehniške fakultete pa bo padla te dni. Komisija, ki jo je postavil univerzitetni svet, je proučila možnosti in predlagala, da se ta oddelek ustanovi že letos. Glavna zavora pa so denarna sredstva. Študij tekstilne stroke je draga stvar, ker so potrebne vaje in to dosti stane. Razumevanja tudi v tem pogledu ni manjkalo in celo tekstilna industrija je obljubila vso podporo.

Kaj bi želeli povedati študentom na pragu novega šolskega leta?

Predvsem bi želel, da bi študij potekel v urejenih razmerah. Obenem bi prosil študente za njihovo sodelovanje, da bi razmere najbolje uredili, seveda pri danih materialnih in personalnih možnostih. Vsem študentom, novim in starim, želim čim več uspeha pri njihovem delu. Naj bi v letošnjem letu pridobili veliko tistega, kar bodo kot strokovnjaki potrebovali: življenjske izkušnje, širino strokovne sposobnosti in stvaren pogled v naše dogajanje.

Spustimo jadra!

VRAČAMO SE V PRISTANIŠČE. ZA NAMI SO VALOVI IN OZGANI OBRAZI. UMAKNILI SMO SE PRED VETROM, KI JE POGANJAL POČITNIŠKO JADRNICO V VRSTO ZA VPIS IN POBRALI PRAH NA IZPITNI KLOPI.

Od Zagreba preko Skoplja v Beograd

V Beogradu bo 6. oktobra začel z delom tretji kongres ZŠJ. Pred dobrimi štirimi leti, 10. marca 1952 se je na prvem kongresu Zveze študentov Jugoslavije zbralo 227 delegatov iz vseh naših republik in univerz.

Tovariš Rodoljub Čolaković, ki je pozdravil prvi kongres jugoslovanskih študentov je v svojih besedah izrekel težnje takratne študentske mladine.

»Ne gre tu za trošenje časa v brezkončnih diskusijah. Gre za to, da naši študentje dojamejo, razumejo tudi čas, v katerem živimo, vso njegovo resnost in težino, pa če hočete tudi surovost, da razumejo položaj naše države, smisel in pomen tega, kar v njej ustvarjamo, njen položaj v svetu, njene mednarodne odnose, vse napore našega državnega vodstva, da v tem viharnem obdobju ljudske zgodovine ohrani našim narodom vse, kar so s težkimi žrtvami izvojevali — svobodo, neodvisnost in možnost za zgraditev človeških in znanstvenih odnosov — socializem v naši domovini.

Prvi kongres v Zagrebu so pozdravili in spremljali njegovo delo predstavniki francoske, nemške in avstrijske nacionalne študentske unije.

Drugi kongres je bil dve leti pozneje, marca meseca v Skoplju.. Kongres je v imenu zveznega izvršnega sveta pozdravil Lazar Koliševski. Med govori, ki so jih na kongresu imeli tuji študentski predstavniki, so najbolj odobravali govor predstavnika nacionalne študentske unije Tunisa.

»Mi smo enako kot vi največji borci za svobodo, mir in blagostanje. To tem bolj, ker se zavedamo, da se kultura lahko razvija samo v svobodi in da samo konec kolonialnega zatiranja lahko odstrani klice vojne, te sovražnice napredka in napravi konec podložništvu in mračnjaštvu.

Pravici bi bilo lahko zadoščeno, če bi francosko delavstvo in mladina, ki so bili naši zvesti prijatelji in zavezniki v borbi zoper fašizem izrazili dovolj odločno svojo nezadovoljstvo s politiko vlade, ki noče priznati pravice svobode tuniškemu narodu«.

Z bridkimi besedami je ta tuniški študent govoril o kolonialnem zatiranju v Tunisu.

Vse te njegove besede je poslušal predstavnik študentske socialistične unije Francije. Ko je Tunižan končal svoj govor, je pristopil k njemu Francoz in mu čestital. Pozneje je sam govoril o pravici do svobode, enakosti narodov in enakopravnosti ljudi.

Besede tunijskega predstavnika so marsikateremu delegatu ostale v spominu. Toda danes je to samo spomin na tiste težke dni, ki se v Tunisu ne bodo več povrnili.

Tretji kongres Zveze študentov Jugoslavije, ki bo te dni začel z delom v Beogradu, pa bo gotovo imel svoje posebnosti in zanimivosti.

Letos -- veterina tudi v Ljubljani

Čez nekaj dni se bodo na novo ustanovljenem veterinarskem oddelku začela predavanja, kar bo pomenilo, da bomo začeli vzgajati prvo generacijo veterinarjev na ljubljanski univerzi. Motivi, ki so že nekaj let opravičevali zahtevo po ustanovitvi veterinarskega študija v Ljubljani, so zelo številni. V Sloveniji je živinoreja ena poglavitnih panog narodnega gospodarstva, ki prinaša kmetijstvu lepe dohodke in razumljivo igra veterinarska služba pri tem pomembno vlogo. Če pomislimo, kako ugodni pogoji obstajajo pri nas za razvoj živinoreje na višjo, sodobnemu gospodarstvu odgovarjajočo stopnjo, pomanjkanje veterinarskega študija in strokovnjakov, prav gotovo tega razvoja ni pospeševalo. Na drugi strani je za ustanovitev veterinarskega študija v Ljubljani tu še tudi težnja po popolni slovenski nacionalni univerzi. Od najvažnejših študijskih strok je Ljubljani manjkala samo veterinarska. Tretji važen moment, ki je pospeševal zamisel o ustanovitvi veterinarskega študija je bil zadnja leta zelo težaven položaj slovenskih študentov, ki so odhajali v Zagreb in Beograd in jim je bil študij otežkočen na eni strani zaradi materialnih razlogov, na drugi strani pa so se slovenski študentje učili veterine, ki se ni skladala s prilikami in razmerami v naši veterinarski službi. Praktično so na teh fakultetah videli druge pasme pacientov, ki jih v poznejšem strokovnem delu na svojem delovnem področju niso več srečavali, spoznavali drugačne pogoje živinoreje kot so pri nas, drugačne hleve, vrsto živine itd. Končno ostane še en razlog, ki je govoril za ustanovitev veterinarskega oddelka da je naši veterinarski stroki manjkala ustanova, ki bi jo pospeševala in izpopolnjevala. Fakulteta pomeni za razvoj neke stroke tisti temelj, na katerem se gradi znanstveno raziskovalno delo in proučevanje. Veterinarski zavodi, ki jih imamo, se zaradi praktičnih nalog in dela ne morejo dovolj zanimati za znanstveno delo.

Pobude za študij veterine so že precej stare. Na izvršnem svetu so s sklepom o preimenovanju agronomske fakultete v fakulteto za agronomijo, gozdarstvo in veterino pravzaprav že leta 1953 mislili na ustanovitev tega oddelka. Leto pozneje so bili imenovani matičarji z nalogo, da opravijo vse potrebno za začetek študija. V teh letih so zbrali in poslali na izpopolnjevanje potrebni predavateljski kader. Pritegnjeni so bili mladi domači veterinarski strokovnjaki, ki so se pozneje v njih predmetih izpopolnjevali na drugih veterinarskih fakultetah. Priprave so obsegale tudi pomoč in podporo pri zagovarjanju doktorskih disertacij. Tako se je v kratkem času izpopolnilo in specializiralo pet mladih veterinarjev, nad deset pa jih je dobilo doktorske naslove.

Pripravljalna dela so bila tudi v tem, da so matičarji pripravili program študija, ki je vsklajen s programi drugih veterinarskih fakultet, vendar pa tak, da odgovarja našim specifičnim veterinarskim razmeram, potrebam naše živinoreje in sodobnemu gledanju na veterinarski študij. Študij bo kod drugod trajal pet let. Priprave so obsegale tudi materialno skrb. Za začetek so bili preurejeni prostori bivše srednje veterinarske šole. Dobili so potreben inventar in opremo. Razen proračunskih sredstev je pri tem pomagala zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo.

Glede študija veterine so predavatelji mnenja, da mora oddelek tesno sodelovati z ostalima oddelkoma fakultete, zlasti še z agronomskim. Tudi sistem študija je temu prilagojen. Tako bosta imela oba oddelka čim več skupnih predavanj, ker se s tem študij poceni. Letošnji vpis je bil zaradi neprimernih prostorov omejen na dvajset študentov, čeprav je bilo kandidatov okrog 35. Čim bodo realni izgledi za gradnjo novega poslopja dopuščali, bo seveda omejitev vpisa odpadla. Predavanja bodo slušatelji poslušali na treh različnih mestih: na agronomski in medicinski fakulteti ter v Mestnem logu.

BELEŽKE O LETOŠNJEM SEMINARSKEM DELU V ANKARANU

Diskusije med šotori

Kadar se kaka organizacija odloči za seminarsko dejavnost kot obliko dela, potem mora imeti pred očmi jasen cilj, kaj si od tega seminarja obeta. Seminarji so lahko zelo koristni, vendar pa po svoje tako občutljivi, da se lahko ob površnem in neusmerjenem delu lahko sprevržejo v navadno formalnost. Bistvo seminarskega dela ni samo to, da se organizirajo predavanja ali diskusije pred ali po predavanju, ampak je predvsem važno, da organizatorjem seminarja uspe notranje povezati vse udeležence seminarja, tako, da postane cilj in namen seminarja kolektivna volja.

Naš letošnji seminar je imel namen rešiti predvsem kadrovsko vprašanje in ob njem, razumljivo, z vsemi udeleženci pregledati in poglobiti celotno problematiko in dejavnost ZŠJ. Študentska organizacija naše univerze se je znašla pred dejstvom, da starejši funkcionarji, med katerimi je še nekaj borcev NOB, zapuščajo univerzo. S tem je nastala praznina in to nas je prisililo, da smo z vso resnostjo pričeli reševati ta problem. Pokazalo se je namreč, da ni nujno samo to, da dobimo nov kader, ki bo prevzel vodstvo in naloge ZŠJ, nego je bistvo problematike predvsem v tem, da starj kader zamenjamo z **mlajšimi** ljudmi, če hočemo zagotoviti rast naše mladinske organizacije. Naša mladina je danes toliko zrela in sposobna (kajti formirala se je v okolju boja za socializem), da ji razna nevšečna očetovstva niso v prid. Poleg tega pa je nujno, da se bodo naši študentje v celoti čutili odgovorne za rast svoje organizacije, a ne, da bi jim starejši tovariši vodili organizacijo, oni pa bi samo korakali ob njej in eventualno izvrševali te ali one naloge. Da se ne bi napačno razumeli: tu ne gre za to, da bi se naša študentska mladina povsem ločila od drugih političnih organizacij, ne, ravno nasprotno. Zvezi študentov je nujno potrebna večja povezava z našimi političnimi organizacijami, prvič: ker tvori sestavni del enotne fronte našega ljudstva v boju za socializem, drugič: ker gre za idejno učvrstitev mladih intelektualcev. Razvoj našega socializma je v rokah naše mladine. Zato jo moramo že danes konkretno spoznati z vsemi težavami in napori, ki jo čakajo, z zadanimi nalogami ji vzbujati odgovornost pred organizacijo in samo seboj. Delo, umsko in fizično, krepi v človeku odgovornost in ustvarja pravilne odnose posameznika do družbe. S tem ne mislim trditi, da se do danes v študentski organizaciji ni ničesar storilo, ali, da ni bilo ljudi, ki so žrtvovali leta svojega študija za organizacijo. Hočem povedati samo to, da je prišel čas, ko mora vsak študent občutiti, da so prosperiteta in koristi, ki jih prinaša organizacija študentom, odvisni od dejavnosti in prizadetosti vsakega posameznika in drugič, da se je dejavnost tako razširila, da ni dovolj samo pezaradi tega, ker so dojeli, da je to njihova organizacija in, da je njeno delovanje odvisno predvsem od njih. Socialistična zavest in osebni interes sta s tem našla skupen cilj. Do danes je študentska organizacija svojim članom prinesla že toliko koristi, da je večina njih zainteresirana na obstoju organizacije. (Študentski domovi, pomoč v hrani, samopomoč, pomoč v raznih oblikah pri odhajanju na prakso ali ekskurzije, štipendije in slično.) To živo govori, da naš delovni človek mnogo žrtvuje za razvoj bodočih strokovnjakov. Mislim, da se je treba nam študentom ob teh dejstvih resno zamisliti. Če smo zainteresirani za dobrine, ki jih prinaša organizacija, moramo občutiti tudi odgovornost do tistega, ki nam te dobrine daje, ne da bi danes zahteval od nas kakršnihkoli klavzul. Vsem nam je znano, da naš delovni človek danes ne živi lahko, zato moramo tembolj ceniti njegovo žrtev. Nočem ob tej priliki navajati nekatere skrupulozne primere posameznih študentov, ki mirne vesti sprejemajo štipendije in podpore, medtem ko je njihov odnos do skupnosti več kot negativen. Hočem reči samo to, da moramo take primere ostro obsoditi in jih brez takozvane »študentske solidarnosti« odstraniti iz organizacije. O tem, kako žive in študirajo študentje v Franciji, Nemčiji in drugih državah pa je menda jasno in znano vsem študentom.

Udeleženci letošnjega seminarja študentov ljubljanske univerze v Ankaranu

Kaj je v zvezi s tem vprašanjem pokazal seminar? Predvsem to, da ni nobenega razloga za kakršenkoli pesimizem. Mirno lahko trdimo, da se je devetdeset zbranih študentk in študentov z vso resnostjo lotilo problematike od idejno-politične do socialne, da smo prišli do resnih zaključkov in, da se je lepo število tovarišev odločilo za delo v raznih komisijah pri univerzitetnemu odboru, združenjih in slično, predvsem

V taboru študentov v Ankaranu

KAJ STORITI?

Predvsem se bomo oddolžili s tem, da bo naš odnos do študija skrajno resen, da bomo težili za tem, da bo naše znanje na ravni modernega intelektualca, tako, da bomo po končanih študijah sposobni doprinesti pošten delež pri spreminjanju našega gospodarstva iz agrarne v moderno industrijsko državo. To pa še ni dovolj! Vedeti moramo, da naš intelektualec ne živi življenja zahodnega intelektualca. Naše življenje je in bo pogojeno v vsej rasti in spremembah družbene strukture pri nas, ki se bistveno razlikuje od one na zahodu. Nam ni samo do tega, da vzgajamo dobre strokovnjake, ki bodo jutri kot roboti postavljeni v sistem, nam je do človeka — znanstvenika in strokovnjaka, ki bo poleg že omenjene strokovnosti sposoben s svojo dejavnostjo pomagati razvoju socializma pri nas. Za to zadnje pa ni dovolj, da preberemo toliko in toliko člankov in knjig, tu se je treba prizadeto zanimati za idejno-družbena vprašanja in razčistiti vprašanje odgovornosti pred družbo in samim seboj. Samo s prepričanjem, ki je rezultat lastnih razmišljanj in dognanj, lahko uspešno koristimo razvoju in napredku pri nas. V nasprotnem primeru bomo izpadli bledo, neresnično in naše delo ne bo niti nam v zadovoljstvo niti ljudem v korist.

Včasih občutim, da mi sami med seboj vse prevečkrat izrekamo besedi: **Socialistična zavest.** Oprostite, ali zdi se mi, da jo mnogokrat zlorabljamo, kakor da ne bi vedeli, kakšne vrednote vsebujeta ti dve besedi. **Socialistična zavest** vsebuje vse tisto, kar nosimo dragocenega v sebi in še mnogo, kar nam manjka. Od svoje razredne pripadnosti — svetovnonazorske opredelitve, do humanizma, spoštovanja sočloveka, boja za izpopolnjevanje samega sebe in še in še. Zato je boj za našega človeka danes predvsem boj s samim seboj. Sami moramo priti do tega, da ne moremo živeti osamljeno, ločeni od našega družbenega dogajanja, da smo pogojeni v tej rasti, da nosimo kot ljudje v sebi poslanstvo, katerega bi lahko na kratko imenovali: boj za popolnejše oblike življenja vseh ljudi.

Zato delo v študentski organizaciji ni lahko niti neodgovorno. Vedeti moramo, da imamo pred seboj predvsem zdrave, krepke ljudi, v zaključni fazi formiranja lastne osebnosti, da gre predvsem za to, da pripomoremo dokončno obogatiti njihove zavesti z vrednotami, ki jim bodo v življenju koristile; to pa bo obenem doprinos k rasti našega delovnega človeka.

Janez Vrhunc

Študentski teden v Gorišnici

Že druge počitnice so študentje iz Gorišnice in ptujskega okraja organizirali svoj študentski teden. Program tedna je bil letos zelo pester. Med važnimi prireditvami ki so trajale ves teden od 5. do 12. avgusta, moramo omeniti uprizoritev Goldonijeve Krčmarice Mirandoline, gostovanje slušateljev akademije za igralsko umetnost iz Ljubljane s Strindbergovo dramo Oče, uspeli literarno glasbeni večer, žalno svečanost v spomin padlim študentom, predavanje o naši kmetijski politiki, tekme koscev in razne športne prireditve. Športni program je obsegal tekmovanja v streljanju, namiznem tenisu, odbojki, šahu, rokometu in nastop Partizana.

Pred republiškim zakonom o univerzi

Misli in predlogi

Ne nameravam poročati o celotnem delu komisije za družbeno upravljanje in strokovni študij, ampak o nekaterih problemih, ki zaslužijo, da se obravnavajo v študentskem listu. Naša komisija v Ankaranu, si je zastavila dve nalogi: seznaniti in pripraviti za delo bodoče študentske funkcionarje s problematiko družbenega upravljanja in študija in drugič v razpravi obravnavati probleme, ki so še pred nami, predvsem problem izdelave republiškega zakona o univerzi.

Pozitivni rezultati dvoletnega družbenega upravljanja so znani, zato se bomo kritično ozrli samo na nekatere pomanjkljivosti. Pomanjkljivost je predvsem premajhna zainteresiranost in sodelovanje članov ZŠJ pri družbenem upravljanju. Dejavnost naše organizacije je danes tako pestra, da se članstvo včasih zgolj zaradi osebnih razlogov raje zanima in dela na ostalih področjih. Nezadostno zanimanje za družbeno upravljanje smatramo za političen problem, posebno, ker nam je znano, da je cilj družbenega upravljanja pritegniti v ta krog čimveč ljudi in ker se večina študentskih problemov z vseh področij rešuje po zakoniti poti, predvsem preko organov družbenega upravljanja. Iz te pomanjkljivosti izhajajo tudi druge: premajhna povezanost predstavnikov študentov v svetih z združenji, odlašanje dela, nezanimanje združenj za delo samoupravnih organov, nezadostna povezava združenj s predstavniki prakse, odtrganost študentskih predstavnikov od življenja na fakulteti itd. Kot posledica takšnega stanja je dokaz ozek krog ljudi, ki proučujejo mnogoštevilne gospodarske, strokovne, študijske, personalne in strogo pravne probleme. S tem v zvezi lahko pripomnimo, kako dragocena šola je danes družbeno upravljanje pri oblikovanju človekove osebnosti. Slabi so izgovori, s katerimi bi hoteli opravičiti našo nezadostno zanimanje za družbeno upravljanje, češ, da bi morali biti za to delo posebno strokovno usposobljeni.

Po teh samokritičnih ugotovitvah lahko povemo nekaj misli, ki smo jih zbrali kot prispevek pri izdelavi republiškega zakona o univerzi in statutih.

O začasni ureditvi univerze je bilo mnogo najrazličnejših stališč. Pravilno je stališče, da mora nova struktura univerze izhajati iz težnje po močnih fakultetah, ki bodo organsko povezane z univerzo. Močne fakultete morajo delovati skupaj s posameznimi oddelki, kajti skupni kolektivi lahko bolje opravljajo svoje delo, vzgajajo študente za določeno poklicno dejavnost, nadalje s skupnimi inštituti in katedrami z znanstveno ambicijo. Ta pot vodi od formalne k vsebinski združitvi posameznih oddelkov. Seveda bi bilo nesmiselno takšno vsebinsko združitev vsiljevati pri oddelkih, kjer to ni mogoče. Pri dosedanji strukturi se pojavljajo problemi pri upravljanju velikih fakultet.

Socializacija univerze gre po dolgotrajni in zamotani poti. Upamo lahko, da bodo organi družbenega upravljanja postali vodilno politični organi, ki bodo s pomočjo družbenih organizacij odločali o vseh pomembnih vprašanjih. S tem nočemo jemati samoupravnim organom njihovih kompetenc. Mislimo, da bi bilo primerno, da bi sveti morali, če bi hoteli uspešno opraviti naloge, upoštevati ne samo sklepe za svoja kompetentna področja, ampak tudi pravno neobvezne akte — priporočila kot obliko dela za svoja nekompetentna področja.

V univerzitetnem in fakultetnih svetih imamo študentje samo enega predstavnika. Mandat je samo za določeno osebo. Pravilno bi bilo, da nima nihče drugi pravice nadomeščati predstavnika med njegovo odsotnostjo. V praksi se to seveda ni striktno izvajalo. Treba bi bilo v novem zakonu predvidevati take primere in določiti, da se volijo namestniki v univerzitetnem in fakultetnih svetih. Če predpisujemo družbenim organom vse pomembne naloge in sodelovanje z družbenimi organizacijami, je potrebno dopustiti delegacijam ZŠJ, da se udeležijo določenih sej svetov in da tam podajo svoje mišljenje o posameznih vprašanjih.

Sodelovanje študentskih predstavnikov pri delu fakultetnih uprav in uprav oddelkov je zelo pomembno. Republiški zakon bo moral splošno določbo zveznega zakona dopolniti tako, da bo določil, kdaj imajo predstavniki študentov pravico sodelovati v samoupravnih organih. Po našem mnenju bi morali imeti študentje pravico sodelovati v samoupravnih organih takrat, ko razpravljajo o vprašanjih študijskega načrta, programa in režima študija, o vseh materialnih vprašanjih, o vprašanjih materialnega položaja študentov in njihovega življenja in o volitvah asistentov.

Pri večjih, združenih fakultetah, se bo pri upravljanju gotovo pojavilo nekaj teh problemov. Vprašanje je, koliko bo svet fakultete sposoben obdržati iniciativo v svojih rokah nasproti fakultetni upravi in številnim posameznim oddelkom uprav. V zakonu bo, mislimo, dokaj težko ločiti kompetence fakultetne uprave in uprave oddelkov, da se ne bi vprašanja ponavljala pri obeh forumih; torej če bomo hoteli imeti relativno samostojnost oddelkov, ki pa ne bo smela biti prevelika. Zato se nam ne zdi primeren predlog, da bi imel vsak oddelek svoj statut. Načelo relativne samostojnosti oddelkov bo po našem zadovoljivo rešeno s pravilniki oddelkov, ki jih bo potrjeval družbeni organ in primerjal s fakultetnimi statuti.

Tudi pri strokovnih študijskih vprašanjih je še mnogo problemov. Republiški zakon mora opredeliti pojem študijskega programa, ki mu je treba dati primarno mesto. Od študijskega programa je odvisna dolžina študija in študijski načrt. Danes lahko govorimo že o prvih zametkih podiplomskega študija, torej o novi obliki študija. Revizija programov rednega študija bo gotovo odkrila gradivo, ki spada v podiplomski študij. Težave pri organizaciji podiplomskega študija narekujejo, da gledamo na rešitev tega problema s plošno jugoslovanskega stališča in ustanavljamo v posameznih univerzitetnih središčih tiste oblike podiplomskega študija, ki jih posamezne univerze skupno z podjetji in ustanovami lahko organizirajo.

Režim študija na fakultetah mora imeti neke pogoje v prvih dveh letnikih — zaradi selekcije — poneje pa naj bo poglobljen, svoboden študij. V zvezi s tem se nam zdi zamisel sprejemnega izpita in poizkusnega leta odveč. Vprašanje, kolikokrat sme student polagati izpit iz nekega predmeta se bo zadovoljivo rešilo na že znani način: trikrat in četrtič pred komisijo. Kandidat, ki pade četrtič, naj ponovno vpisuje ta predmet, omejitve pa se mu naj njegove študentske pravice.

Ločiti je treba omejitev študentskih pravic od izgube statusa študenta. Izgubo volivne pravice za univerzitetne in fakultetne organe je treba smatrati kot sestavni del izgube statusa študenta.

Določi naj se tudi, da univerzitetni organi potrjujejo samo pravila strokovnih, kulturnih in športnih društev, — s tem morajo za dejavnost teh društev tudi skrbeti — ne potrjujejo pa pravil ZŠJ kot samostojne politične organizacije.

Peter Klinar

Nazaj proti Naselju...

Osebnost in zgodovina

Vprašanje o vlogi osebnosti in ljudskih množic v zgodovini in v družbenem razvoju je eden izmed važnih problemov družbene znanosti. To vprašanje se je že od nekdaj pojavljalo pred političnimi delavci itd., ki so stremeli ugotoviti gibalne sile zgodovine, razumeti smisel drubenih dogodkov in najti odločujoče vzroke, ki so določali tak in ne drugačen razvoj družbe,razvoj posameznih dežel in narodov.

Če hočemo pravilno razumeti družbeno-zgodovinski proces v vsej njegovi konkretnosti, kako se razvija v različnih deželah v določenih dobah, potem moramo poznati ne samo splošne, odločujoče vzroke razvoja družbe, temveč si moramo tudi pravilno razlagati take faktorje kot vloga osebnosti, vloga velikih ljudi v družbenem procesu.

Vse velike dogodke svetovne zgodovine: revolucije, razredne borbe, narodna gibanja vojne itd. so vodili ideologi, voditelji, vojskovodje itd. Če ne upoštevamo vloge in pomena, ki so ga ti ljudje imeli na dogodke, potem teh dogodkov ne moremo v celoti razumeti.

SUBJEKTIVNO-IDEALISTIČNO POJMOVANJE VLOGE OSEBNOSTI V ZGODOVINI

Kot v vseh vprašanjih družbene znanosti imamo tudi pri vprašanju vloge osebnosti v zgodovini različna naziranja. V buržoazni zgodovinski znanosti, pa tudi v buržoazni sociologji prevladuje trditev, da je svetovna zgodovina, zgodovina posameznih narodov in sploh ves družben razvoj le rezultat dejavnosti velikih ljudi — herojev, vojskovodij, osvajalcev itd. Na ta način postanejo glavne gibalne sile zgodovine — veliki ljudje. Ljudske množice dobijo določen zgodovinski pomen samo v toliko, v kolikor jih vodijo veliki ljudje.

Nastanek držav, mogočnih imperijev, njih razcvet in propad, različna družbena gibanja, revolucije, skratka vsi veliki dogodki svetovne zgodovine postanejo tako le rezultat delovanja velikih ljudi. Brez njih bi bila svetovna zgodovina le monotono ponavljanje enega in istega, večno življenje, nepremičnost. Tako gleda na vprašanje precejšen del buržoaznih zgodovinarjev, sociologov in politikov.

Angleški pisatelj, zgodovinar in publicist prejšnjega veka, **Thomas Carlyel**, piše v svoji knjigi »Heroji in herojstvo v zgodovini« naslednje: »Svetovna zgodovina, zgodovina tega, kar je človek napravil na zemlji, je po mojem mnenju v bistvu zgodovina velikih ljudi, ki so se potrudili tukaj na zemlji. Ti veliki ljudje so bili voditelji človeštva, njegovi vzgojitelji in vzori in v širokem smislu ustvarjalci vsega tega, kar je množica ljudi hotela ustvariti in doseči. Vse, kar je bilo storjeno na tem svetu, predstavlja v bistvu materialni rezultat, praktično realizacijo in utelešenje misli, ki so pripadale velikim ljudem, ki so bili poslani na ta svet. Zgodovina teh zadnjih tvori v resnici dušo vse svetovne zgodovine.

Svetovna zgodovina, trdi Carlyel, to je življenjepis velikih ljudi. In res je stara historiografija, začenši z očetom zgodovine Herodotom, v veliki večini le življenjepis velikih ljudi, zbornik zgodovinskih anekdot in povesti. Kot primer vzemimo samo Plutarhove »Življenjepise« in »Dvanajst cesarjev« Svetonija.

Tudi fevdalno-plemiška historiografija se je z redkimi izjemami držala istih pogledov na zgodovino. Idealistični zgodovinski nazor je popolnoma odgovarjal teološkim nazorom, ki so nastanek takih ideoloških pojavov kot so svetovne religije — krščanstvo, mohamedanstvo, budizem itd. razlagali izključno samo v zvezi z dejavnostjo posameznih oseb, realnih ali mitoloških.

Celo francoski materialisti osemnajstega stoletja, ki so pojave v naravi razlagali materialistično, so zašli v idealizem ko so razpravljali o družbenih in zgodovinskih pojavih. Misleci kot Holbach, Hilvetius in Voltaire so videli pot in sredstvo k boljšemu življenju narodov v zamenjavi topoglavih oblastnikov-tiranov s prosvetljenimi monarhi-filozofi na prestolu, ki so doumeli, kaj je dobro za državo.

Še bolj površne nazore o vlogi osebnosti v zgodovini je zagovarjal francoski zgodovinar in sociolog **Lébon.** Nekje piše: »Fanatiki z ozkim intelektom, toda z energičnim značajem in mogočnimi strastmi lahko ustvarijo religije, cesarstva in preobrnejo svet. Na klic Petra Puščavnika je odšlo milijone ljudi na Vzhod; besede halucinirana, kot je bil Mohamed, so ustvarile silo, ki je bila neobhodno potrebna za zmago nad starim grško-rimskim svetom; temni menih Luter je izročil Evropo ognju in meču«. Potem nadaljuje: »Glas Galilea in Newtona ne bo v množicah nikoli dobil, celo slabega, odziva. Genialni izumitelji pospešujejo razvoj civilizacije. Fanatiki in ljudje s prividi pa ustvarjajo zgodovino.«

Kot vsi površni buržoazni zgodovinarji tudi Lébon jemlje za prave vzroke pomembnih zgodovinskih dogodkov tiste subjektivne motive, ki so vodile večji ali manjši del udeležencev dogodkov, ali celo to, s čimer ti zavestno prikrivajo prave motive. Pridige Mohameda ali Lutra so imele uspeh zato, ker so padle na ugodno podlago. Iskra lahko vžge smodnik, ne more pa kamna.

V Nemčiji so idealistične nazore o vlogi osebnosti v zgodovini razvijali mladoheglijanci (bratje Bauer, Max Stirner in drugi) in neokantovci, v prav posebno neprijetni in reakcionarni obliki pa pozneje Nitsche in hitlerjevci.

Marx in **Engels** pišeta v »Sveti družini« da so mladoheglijanci kritično kritiko — torej ideologijo, proglasili za edini ustvarjaln element v zgodovini. V skladu z osnovnimi trditvami idealizma so mladoheglijanci smatrali narodne množice za brezoblično in brezdušno materijo brez ustvarjalne osnove in brez aktivnosti. Tej množici so postavljali nasproti duh, zavest, kot ustvarjalno in aktivno osnovo. Spremembe družbe so po nazorih idealistične kritike rezultat m o ž g a n s k e d e j a v n o s t i kritikov. Mladoheglijanci so imeli vso predhodno zgodovino za neuspeh in za ta »neuspeh« krivijo predvsem množico zaradi njenega površnega razumevanja idej.

Preziranje naroda in slavljenje izbranih velikih osebnosti to je osnovna značilnost za vse različne idealistične koncepcije, ki so nastale v tem času v Nemčiji. Mladoheglijanska šola je bila po Marksovih besedah: »Kritično - karikaturistični Konec Heglovega pojmovanja zgodovine, ki pa samo po sebi ni nič drugega kot s p e k u l a t i v e n izraz krščanskonemške dogme o nasprotju duha in materije, boga in sveta.« (Sveta družina)

Treba je omeniti še eno inačico idealističnega pojmovanja zgodovine, ki je precej blizu fašističnim nazorom — to je šola ameriškega zgodovinarja **Robinsona.** On sicer nastopa proti naivnim trditvam, da je zgodovina rezultat dejavnosti kraljev, vojskovodij itd. in upošteva ogromen pomen, ki ga imajo ekonomski pogoji v razvoju družbe. Vendar pa služi ta moment Robinsonu in njegovim pristašem samo v toliko, da lahko postavijo na mesto kraljev in vojskovodij nekronane oblastnike finančnega kapitala, učenjake in izumitelje. Njegova teorija je eklektična zmes ekonomskega materializma in subjektivizma.

Podobno subjektivistično koncepcijo o gibalnih silah družbenega razvoja nasploh in gospodarskega razvoja posebej, je ustvaril nekdanji katedrski socialist **V. Sombart**, avtor knjige o sodobnem kapitalizmu. Sombart pravi, da je zgodovinski proces »neprestan konflikt med močno individualno voljo in voljo množic. Ta konflikt se lahko v različnih dobah izraža v različnih oblikah in, kar je posebno važno, ni vedno enako močan. Toda ta konflikt vedno obstaja. S tem v zvezi lahko razlikujemo gospodarske in družbene ureditve, kjer prevladujejo demokratični, kolektivistični, tradicionalni elementi in ureditve ko prevladujejo aristokratski, individualni, revolucionarni elementi. (Sombart: Sodobni kapitalizem).

Nastanek kapitalizma po tej teoriji ni povzročil razvoj proizvajalnih sil, nastanek tržnih odnosov in spremenjen način proizvodnje, temveč le dejavnost »maloštevilnih podjetnih ljudi« tipa Friderika II in Franca I, posebno pa še glavni uradniki teh oblastnikov.

» —— Gospodarstvo razvitega kapitalizma, lahko rečemo, je v celoti zgrajeno na ustvarjalni iniciativi majhnega števila oseb«. (istotam).

Sombart imenuje to reakcionarno teorijo »realistično« pojmovanje, ker on jemlje žive ljudi, nasprotno od Marksa, ki trdi, da je gibalna sila kapitalizma težnja po dobičku.

Samo reakcionar in zagovornik kapitalizma lahko smatra kapitalistične mogotce za »edino gonilno silo« zgodovine zato, ker v pogojih kapitalizma ukazujejo ogromnim masam mrtvega in živega dela.

Do skrajnosti zaničljiv odnos do ljudskih množic pa najdemo v delih **Nitscheja** in v ideologiji in praksi fašizma. Nitsche je pisal, da je »človeštvo nesumljivo prej sredstvo kot cilj ... človeštvo—samo material za poizkuse, ogromna preobilica neuspelega, polje podrtij« itd. Njegova nora fantazija mu riše ideal — nadčlovek, človek zver, ki stoji »na oni strani dobrega in zlega« in tepta moralo večine. Glavni namen bivanja je volja po oblasti in ta cilj opravičuje vse.

To blazno, zoološko »filozofijo« so Hitler in hitlerjevci prevzeli za državniško modrost, kot osnovo za svojo politiko.

D. ČOP

MEDNARODNA TRIBUNA

Študentski seminar v Dubrovniku

»Srečni smo, da moremo na tem seminarju pred okrog sedemdeset študenti in uglednimi študenti voditelji iz raznih delov sveta prikazati poglede in podati naše mišljenje o mednarodnem študentskem sodelovanju«, je rekel Milojko Drulovič, predsednik ZŠJ na letošnjem mednarodnem seminarju v Dubrovniku.

Letošnji mednarodni študentski seminar v Dubrovniku je trajal od 4. do 17. julija. Namen seminarja je bil dati študentom iz vsega sveta, vzhoda in zahoda, možnost, da izmenjajo med seboj mnenja o različnih problemih, predvsem pa o mednarodnem študentskem sodelovanju. Tako so se v starem Dubrovniku med slovesnimi stenami Umetniške galerije (kjer je imel seminar svoje konferenčne prostore), skoro štirinajst dni izmenjavali govorniki iz najrazličnejših dežel: ZDA, Kitajske, Sovjetske zveze, Francije, Indije, Nemčije, Švedske, Avstrije, Kanade, Malaje, Nigerije, Češke, Sudana, Poljske, Škotske, Romunije, Norveške, Finske, Madžarske, Izraela, Bolgarije in drugih ter pojasnjevali svoja mnenja na osnovi treh glavnih tem, ki so bile na dnevnem redu seminarja.

1. Vprašanje reforme visokošolskega študija s posebnim ozirom na vlogo študentskih organizacij in možnost študentskega sodelovanja na tem področju.

2. Izkušnje mednarodnega študentskega gibanja in poti njegovega nadaljnjega razvoja.

3. Ekonomski problemi študentov in mednarodno študentsko sodelovanje.

Prvo temo so v krajših ali daljših referatih obravnavali Jelko Žagar (Jugoslavija), Anatalij Volpijevič (SZ) dr. Werner Marx (Zah. Nemčija) Lars Foyer (Švedska) in Ko Tsci Shno (Kitajska), poleg teh pa so se te teme v diskusiji dotaknili skoro vsi udeleženci. Potreba po šolski reformi, zlasti reformi visokega šolstva, ni danes nek izotiran problem neke posamezne dežele ampak se pojavlja v celi vrsti dežel. Prav zato lahko študentje koristno izmenjajo med seboj mnenja o tem problemu, zlasti še glede vloge, ki naj bi jo imela študentska organizacija na reformiranih šolah. Izredno nagli razvoj proizvajalnih sil in velike socialne spremembe, ki so se izvršile v preteklih desetletjih, zahtevajo, da se zastareli šolski sistemi prilagodijo novemu stanju. Zlasti nevzdržno je dejstvo, da še marsikje predstavlja visokošolski študij privilegij, ki ga je deležna le manjšina. Prav tako pa tudi istočasni nagli razvoj tehnologije zahteva določene ukrepe, če naj univerze ostanejo vodilni znanstveni centri. Danes že marsikje posamezne industrije ustanavljajo lastne inštitute, univerze pa še capljajo za njimi. Prav posebno obeležje ima ta problem v nerazvitih deželah, zlasti tistih, ki so se komaj rešile kolonialnega jarma. Glavna naloga prejšnjih kolonialnih šolskih sistemov je bila vzgojiti poslušne in pokorne upravne in druge uradnike — in nič več. Jasno je, da ti stari sistemi novemu stanju ne ustrezajo več. Poleg tega pa se vse te mlade dežele hočejo čimprej izviti iz zaostalosti in siromaštva, kar spet postavlja nove in težke probleme pred mlado šolstvo v teh deželah.

Obširno so na seminarju govorili o odnosu med univerzo in državo, odnosno družbo in seveda, kot posledica tega, o univerzitetni avtonomiji, prav tako pa tudi o vlogi študentov pri upravljanju univerze. Govorniki so prikazovali stanje v svojih deželah. Zlasti je bilo čutiti popolno soglasje v tem, da študentje sodelujejo pri upravljanju univerz.

Razumljivo je, da so bili udeleženci najbolj živahni pri drugi temi, pri problemu mednarodnega študentskega sodelovanja. O tem so govorili Pauli Burman (predstavnik finskih študentov), Maurice Sziqiti (predstavnik francoskih študentov), predstavniki škotskih študentov tem Milojko Drulovič v imenu ZŠJ, v diskusiji pa še mnogi drugi.

Prvič po dolgih letih razcepljenosti in skoro popolne medsebojne izolacije, po mnogih napakah in krivicah, ki so se dogodile v študentskem mednarodnem gibanju v tem razdobju, so se na tem seminarju v novem vzdušju študentje z različnih kontinentov z vzhoda in zahoda, pričeli znova pogovarjati o novih možnostih in novih poteh mednarodnega študentskega sodelovanja. Ideja o mirnem sožitju in sožitju ter sodelovanju med narodi, ki vedno bolj osvaja množice na vseh kontinentih, je med študenti po vsem svetu samo še potencirana. Jasno pa je, da tiste enotnosti, zlasti organizacijske, ki jo je mednarodno študentsko gibanje doseglo neposredno po drugi svetovni vojni z ustanovitvijo Mednarodne študentske zveze v Pragi, v sedanjih pogojih ne bo mogoče ustvariti. Poleg drugih, splošno znanih vzrokov, je eden tudi ta da organizacijska forma, kakršno predstavlja Mednarodna študentska zveza s svojimi izvršnimi organi, centralizmom itd. ne ustreza zahtevam današnjega mednarodnega študentskega gibanja.

Ko je predsednik ZŠJ Milojko Drulovič govoril o preteklem razdobju v mednarodnem gibanju in omenil razne oblasti Mednarodne študentske zveze, zaradi katerih se je mednarodno študentsko gibanje svojčas razcepilo, ko je omenil izključitev ZŠJ iz Mednarodne študentske organizacije itd., in ko je pokazal tudi na nekatere napake Mednarodne študentske konference, je poudaril, da za mlade ljudi ni priporočljivo, da se preveč ozirajo nazaj, v preteklost. Ta misel je vseskozi vodila predstavnike ZŠJ, ko so obravnavali negativne pojave v obeh mednarodnih organizacijah MŠZ in MŠK, le da so se pri analizi pomanjkljivosti v MŠK pomudili dalj časa, to pa zato, ker se kot člani te organizacije čutimo odgovorne za njeno delo. Znano je, da je MŠK nastala po izstopu mnogih nacionalnih študentskih unij iz MŠZ. Napake, ki so jih predstavniki ZŠJ očitali MŠK, so bile v glavnem ravno tiste, ki so svojčas privedle do izstopa mnogih nacionalnih unij; to so: določena ideološka in politična nestrpnost, ki prihaja do izraza na konferencah in v tisku MŠK ter krepitev tehnično izvršnih organov, ki gredo včasih preko svojih kompetenc, ki jim jih je dala sama konferenca. Tej kritiki se je v svojem poročilu pridružil tudi predstavnik finskih študentov ter nekateri drugi diskutanti.

S študentskega srečanja v Ljubljani

Kakšne so sedanje možnosti za mednarodno študentsko sodelovanje? MŠK predlaga, naj se njene prihodnje konference udeležijo tudi članice MŠZ. MŠZ pa napoveduje nekatere organizacijske spremembe, ki naj bi zadovoljile tudi ostale nacionalne unije. O obeh smo slišali veliko pomislekov. Predstavniki francoskih študentov so predlagali, naj bi v začetku prihodnjega leta sklicali posebno konferenco izven okvirov obeh obstoječih mednarodnih organizacij. Glavni namen konference bi bil, omogočiti čim širšo udeležbo in odpraviti nezaupanje, ki se je nagrmadilo v preteklih letih. Vsekakor je ravno nezaupanje, združeno s predsodki, ena najresnejših ovir. Najširše možnosti za sodelovanje nudi obsežno področje ekonomske problematike študentov: štipendije, zdravstvena zaščita, pomoč študentom v kolonialnih deželah itd. Razpravljali so še o pomanjkljivostih sedanje mednarodne ekonomske pomoči in drugih aktualnih problemih.

Kakšnih določenih sklepov na seminarju ni bilo, kajti namen seminarju, kot že rečeno, je bil le izmenjava mnenj. Čeprav torej ne moremo ocenjevati uspešnosti ali neuspešnosti seminarja po nekih sklepih, pa je bilo tu vendar nekaj, zaradi česar moremo z gotovostjo reči, da je bil seminar uspešen. To pa je bilo vzdušje! Res je, da je včasih iz kakšne besede zavel hlad iz preteklih let, vendar je bilo na splošno vzdušje odkrito in prijateljsko. Pa še nekaj: seminar je še enkrat potrdil, kako živa je potreba po resnično univerzalnem študentskem sodelovanju. Ideja enotnosti mednarodnega študentskega gibanja pa bo morala premagati še marsikatero oviro.

Ko smo se poslavljali od starega Dubrovnika in naših prijateljev, je bil stisk naših rok čvrst in prisrčen. Naša velika želja pa je bila, da bi bil ta stisk vseh tisočev rok, ki se prožijo čez najrazličnejše meje in plotove, vsak dan bolj čvrst in prisrčnejši.

Cveto Vidmar

Mednarodno študentsko srečanje v Ljubljani

Mogočen korak v bodočnost

...KO VAM GOVORIMO NASVIDENJE, DRAGI PRIJATELJI IN TOVARIŠI, VAM OBENEM ŽELIMO MNOGO NADALJNJIH USPEHOV PRI VAŠEM DELU, ŠTUDIJU IN IZGRADNJI VAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE... TAKO SO ZAPISALI V SPOMINSKO KNJIGO DRUGEGA MEDNARODNEGA ŠTUDENTSKEGA SREČANJA V LJUBLJANI ŠTUDENTI — DELEGATI DALJNE KITAJSKE, KI SO SKUPNO Z PREDSTAVNIKI OSTALIH DRŽAV PRIPRAVILI POT NOVEMU TOVARIŠTVU MED ŠTUDENTI NAJRAZLIČNEJŠIH DRŽAV.

Ko se za hip zamislimo v pretekle dni, je pred nami še vedno živa slika letošnjega seminarja, drugega po vrsti, toda ne zadnjega, saj so rezultati presegli vsa, tudi najbolj optimistična pričakovanja. Naše mesto je zadnje dni meseca julija sprejelo več kot štirideset študentov iz najrazličnejših dežel. Tu so bili predstavniki Kitajske, Belgije, Francije, Finske, Nemčije, Velike Britanije, Škotske, Indije, Italije, Malaje, Mehika, Nizozemske, Norveške, Poljske, Avstrije, Saara, Švice in ZDA.

Ta mlada, ubrana celota je z zanimanjem sledila programu srečanja, kjer so lahko spoznali vse pereče probleme današnjega svetovnega razvoja, naše uspehe v povojnem obdobju, kulturne vrednote in naše poglede na vse probleme znotraj in zunaj naše domovine.

Mar niso vsi čutili, kolikšna je nevarnost nove vojne in kako plemenita je želja po svetovnem miru? Ali je bilo sploh mogoče podati bolj jasno in temeljito sliko o mednarodnih odnosih kot jo je podala tov. Vida Tomšič, org. sekretar KZS? In dalje. Ali niso referat in diskusije o mednarodnem študentskem sodelovanju dovolj jasno pokazale, kako zgrešena je bila preteklost in kako živa je danes med študenti želja po sodelovanju.

Potem — Jugoslavija je dežela, ki je v svetu zelo znana po svojem naprednem gibanju, po svojem narodno osvobodilnem boju. Referat o »Revolucionarnem gibanju jugoslovanskih narodov in narodno osvobodilni borbi« je predstavljal pravo študijo o največjih dnevih jugoslovanskih narodov.

Še in še je bilo predavanj in diskusij, katerim se nihče ni hotel izogniti. Končen rezultat je — uspeh. To ni le naše mnenje, o tem govore tudi tuji predstavniki, ki so si naše srečanje, naše ljudi in našo domovino vtisnili globoko v srce in spomin.

*

... Mi se zahvaljujemo našim jugoslovanskim kolegom, ki so nam tudi letos omogočili sodelovanje na njihovem mednarodnem srečanju. Srečanje s predstavniki mnogih držav je budilo v nas upanje na boljše sodelovanje v bodočnosti ... **(študentje iz Hamburga).**

... Za mene je bil velik dogodek, da sem lahko spoznal jugoslovanski narod. Njegovo gostoljubnost, željo po mednarodnem sožitju in svobodi. Veselilo me bo povedati vse te doživljaje in občutke mojim kolegom v Belgiji...

... Mi poznamo Jugoslavijo, njene probleme in spoštujemo borbo naroda za svobodo in njene ideale...

... Želim študentom in narodom Jugoslavije veliko sreče pri graditvi njihove domovine v želji, da bo ostala svobodna domovina. Jugoslavije se bom vedno rad spominjal... **(študent iz Malaje).**

... Mi smo odšli v Jugoslavijo z namenom, da bi spoznali vašo pot borbe in da se bi lahko od vas kaj naučili. Danes, ko smo se seznanili z vašo deželo in spoznali vaše življenje, ugotavljamo, da je vse, kar smo videli, preseglo naša pričakovanja. Vzhičeni smo nad patriotizmom jugoslovanskih ljudi, s katerimi smo se srečavali povsod, na vsakem koraku. Za nas je najvažnejše to, da so vsi, s katerimi smo se srečali, naši prijatelji, polni ljubezni in iskrenosti, ki je tako potrebna med prijatelji. Za največji uspeh našega srečanja smatramo to, da smo spoznali vašo domovino in njene ljudi, da smo v delovnih in zato zelo koristnih diskusijah izmenjali svoja mišljenja s prijatelji raznih dežel... **(predstavniki iz Poljske).**

... Razvoj Jugoslavije me je vedno znova in znova presenečal. Na mene so napravili mogočen vtis mladi ljudje, ki pomagajo graditi svojo domovino... **(indijski študent).**

Teh nekaj izjav tujih predstavnikov dovolj jasno govori o njihovih vtisih v naši domovini. Toda to ni niti najvažnejše. Bolj pomembno kot to je, da je bila Ljubljana prizorišče resničnega prijateljstva mladih ljudi, mlade generacije, ki ve, kaj je jutrišnji dan, ki ve kakšne so njene naloge če hoče, da bo ta jutrišnji dan res tak kot si ga vsi želimo. Zato je to srečanje bilo uspešno in pomembno, to je po pravici velik korak v bodočnost.

ŠOLSTVO in študentsko gibanje na Malaji

Sedanji šolski sistem na Malaji in v Singapuru je rezultat kolnialne politike Britancev. Kolonializem si je na Malaji podredil sleherno dejavnost, sleherno področje malajskega javnega življenja. Gospodarski sistem je, na primer, prirejen tako, da odgovarja britanski politiki kolonialnega izkoriščanja. O industrializaciji sploh ni govora. Tolerira se razvoj samo tistih industrij, ki so lažjega značaja in ki ne konkurirajo britanski domači industriji. Podobno tudi cilj socialne politike ni bil in ni, ustvariti splošno blagostanje družbe, temveč bolj ustvariti le videz neke blaginje in socialne varnosti. V takih razmerah se je razvil šolski sistem na Malaji. Britanska politika v šolstvu je stremela za tem, da »proizvede« določeno število belih delavcev, ki bodo sposobni držati pero — in nič več. Od takih delavcev so zahtevali, da se oprimejo britanskega načina življenja, da govore angleško povsod in ob vsaki priložnosti in da nosijo angleška oblačila. Britansko zgodovino so poučevali v šolah in jo prikazovali popačeno. Britanijo so vedno slikali kot junaka med narodi, ki je bolj civiliziran kot vsi drugi in ki mu je poverjena misija odrešiti vse druge. Število šol je bilo omejeno, tako pač, da je odgovarjalo zahtevi po številu belih delavcev. Angleška izobrazba se je smatrala kot velik socialni privilegij. Tisti, ki je govoril angleški, je bil »Juan«, to je »Master« in je vzbujal strah in spoštovanje angleško negovorečih množic. Zaradi tega je študij angleščine predstavljal ekonomsko korist in so skušali ignorirati študij materinščine. Pomen angleško govorečih ljudi je v družbi naraščal brez vsake zveze z njihovo inteligenco in drugimi sposobnostmi. Temu, tako vzgojenemu nižjemu plemstvu, so Britanci podelili številne manjše privilegije. Kmalu so si vzgojili sloj ljudi, ki so postali njihovi pristaši. Ti so bili odvisni od Britancev zaradi ohranitve svojih privilegiranih položajev. Ker je le malo ljudi imelo izobrazbo, so ostali bili neizobraženi in nepismenost je postala zelo pogost pojav.

Malajsko ljudstvo sestavljajo tri glavne nacionalne skupine: Kitajci, ki jih je okrog 40 odstotkov, Malajci 45 odstotkov in Indijci, ki jih je okrog 15 odstotkov. Poleg teh je še nekaj manjših skupin kot Evrazijci, Židje in Evropejci, vendar je njihovo število brezpomembno. Kitajci, ki so ekonomsko bolj razviti, so si ustvarili sami svoje šole, kjer poučujejo Kitajci. Indijci so gospodarsko zaostali in so imeli le malo svojih šol. Od vseh treh skupin so najbolj zaostali Malajci. Zato jim je vlada v večjih naseljih preskrbela domače šole. Te šole so zelo slabo upravljali, učitelji pa so prejemali smešno nizke plače. Zato tudi nihče ni jemal vzgoje v materinščini resno.

Na srečanju v Ljubljani je sodeloval kot predstavnik malajskih študnetov tudi avtor našega članka, P. R. Williams iz Singapura

Pred vojno se malajsko ljudstvo ni zanimalo za politiko in splošne probleme. Vojna pa je precej stvari spremenila. V ljudstvu se je prebudila nacionalna zavest. Kmalu so se pojavile številne organizacije ki so predstavljale ljudstvo na različnih področjih življenja. Glavna ideja vseh teh organizacij je bila antikolonializem. Dozorevalo je spoznanje, da napredka tako dolgo ne bo, dokler ne bo kolonializem odpravljen. Med temi organizacijami, ki se borijo za nacionalno neodvisnost, so morali zavzeti svoje mesto tudi malajski študenti. Nastala je nacionalna organizacija malajskih študentov, ki združuje študente vseh ras in veroizpovedi.

Britanci so kmalu spoznali, da se je ljudstvo pričelo zavedati kolonialnega izkoriščanja. Da bi ga potolažili, so pričeli izvajati nekaj liberalnih reform. Med take reforme spada tudi univerza v Singapuru, ki pa je sama še zelo nerazvita, saj nima niti tako važnih fakultet kot so pravna in tehnične fakultete. Na univerzo lahko pošiljajo svoje otroke samo premožni ljudje. Univerzitetna izobrazba je zato danes na Malaji socialni privilegij, ki so ga deležni pač le bogati. Za študente ni priporočljivo, da se aktivno ukvarjajo s politiko, kajti vstop na univerzo je lahko v veliki meri odvisen od politične pripadnosti študenta. Ker si le malo študentov priborí dovoljenje za vstop na malajsko univerzo, odhajajo mnogi študirat v inozemstvo. Zato srečamo mnogo malajskih študentov v Angliji, Avstraliji, Indiji, Ameriki, Kanadi in na Ceylonu.

Kitajci so se dolgo potegovali za ustanovitev svoje lastne univerze in pred kratkim je bila res ustanovljena Naugong univerza, ki jo v celoti finansirajo Kitajci sami.

Malajski študentje so prepričani, da dokler ne bo kolonializem odpravljen, tudi napredka v šolstvu ne bo, oziroma bo zelo majhen. Tudi zato se je malajsko študentsko gibanje pridružilo protikolonialni borbi malajskega ljudstva.

P. R. Williams
Singapore

Seja univerzitetnega sveta

Desetega septembra je bila pod predsedstvom predsednika univerzitetnega sveta dr. Franca Hočevarja izredna seja univerzitetnega sveta, na kateri so obravnavali osnutek proračuna fakultet in načrt investicij za leto 1957. Razpravljali so tudi o pripravah za ustanovitev oddelka za tekstilno tehnologijo v okviru tehniške fakultete in sprejeli sklep o uvedbi veterinarskega študija. Po dveletnih pripravah so zdaj ustvarjeni pogoji za ustanovitev veterinarskega oddelka.

V podrobni razpravi, ki je trajala nekaj ur, je univerzitetni svet sprejel s spremembami in dopolnitvami predlog proračuna za leto 1957. Proračun univerze znaša za prihodnje leto 760 milijonov dinarjev, kar predstavlja povišanje izdatkov v primerjavi z letošnjim letom za približno 11 odstotkov. Več sredstev bodo porabili za nabavo strokovnih knjig in študijskih pripomočkov, tiskanje disertacij in drugih znanstvenih razprav ter za izpopolnjevanje strokovnega kadra v inozemstvu. Največ proračunskih sredstev bo dobila prirodoslovno-matematično-filozofska fakulteta, ki je bila v preteklih letih v tem pogledu nekoliko zapostavljena. Na pravno-ekonomski fakulteti so predvidena sredstva za razvoj inštituta za upravo ki je bil nedavno ustanovljen. Razen tega bo univerza podelila 10 štipendij na osnovi izmenjave študentov iz inozemstva. Tudi Narodna in univerzitetna knjižnica bi po predlogu morala dobiti okrog 8 milijonov dinarjev za nabavo knjig, da bi izpopolnila svoje zbirke strokovne in znanstvene literature. Skoraj 20 milijonov pa je v osnutku proračuna predvidenih za dotacije Zdravstvenemu fondu univerze, Študentskemu naselju pod Rožnikom, Osrednji študentski menzi in Akademskemu kolegiju.

Predlog načrta negospodarskih investicij predvideva v prihodnjem letu uporabo 600 milijonov dinarjev. Od te vsote bo 200 milijonov odpadlo na gradnjo poslopja prirodoslovno-matematično-filozofske fakultete. Z deli bodo začeli marca prihodnjega leta in jih končali do leta 1959. Doslej so bili neizdelani gradbeni načrti vzrok, da še niso pričeli graditi. Za dograditev študentskega naselja predvideva osnutek proračuna 180 milijonov dinarjev. Ta sredstva bodo uporabili za gradnjo menze in pralnice, nabavo radiatorjev, opreme za kotlarno pralnico in kuhinjo. Razen tega imajo v načrtu še dograditev okrevališkega doma na Mežaklji, obnovitvena dela na poslopjih, gradnjo stanovanjskega bloka za uslužbence, nadzidavo poslopja ekonomskega oddelka, opremo observatorija na Golovcu itd.

Na koncu seje je svet razpravljal o ustanovitvi odseka za tekstilno tehnologijo, ki naj bi ga letos odprli na oddelku za kemijo na tehniški fakulteti. Pobudo za ustanovitev tega odseka v Ljubljani je dala zvezna industrijska zbornica zaradi potreb tekstilne industrije. Temu študiju se bodo lahko posvetili tudi absolventi srednjih tekstilnih šol, ki imajo večletno prakso. Po mnenju združenja tekstilne industrije in strokovnjakov za tekstil je nujno potreben visokošolski študij za tekstilne inženirje, pri čemer poudarjajo, da za to stroko ne zadostuje samo podiplomska specializacija inženirjev kemije ali strojništva. Posebna komisija univerzitetnega sveta bo še pred začetkom predavanj proučila možnosti za ustanovitev tega študija na ljubljanski tehniški fakulteti, da bi čim prej pričeli s predavanji.

Volitve študentskih predstavnikov

Univerzitetna uprava bo v kratkem razpisala volitve študentskih predstavnikov v univerzitetni in fakultetne svete. Dosedanjim predstavnikom, ki so bili izvoljeni pred dvema letoma, poteče mandat oktobra. Kakor smo obveščeni, bi volitve lahko bile že okrog 20. oktobra. Univerzitetna uprava bo istočasno imenovala tudi volilne in kandidacijske komisije.

Dekleta v narodnih nošah pridejo čez državno mejo brez vstopnih dovoljenj

TUJINA JE Z NAVDUŠENJEM IN PRIZNANJEM SPREMLJALA NASTOPE AKADEMSKE FOLKLORNE SKUPINE FRANCE MAROLT

Začelo se je s srečnim naključjem, kakor večkrat na filmskem traku. Gospod Pierre Giraudon, ki se je lansko leto slučajno mudil v Ljubljani, si je na ljubljanskem festivalu ogledal nastop akademske foklorne skupine. Nastop mu je ugajal. In gospod Pierre Giraudon, član Upravnega odbora Ligue Francaise pour les Auberges de la Jeunesse in član uprave Francoske nacionalne folklorne unije, se je kot ognjevit in polnokrven Francoz odločil za gostovanje, da bi svojemu občinstvu pripravil lepo umetniško doživetje, ki ga je občutil na ljubljanskem festivalu. Z našo skupino je takoj po nastopu navezal stike, ki so v juniju mesecu letošnjega leta rodili turnejo po Franciji. To je bil čas ekspanzije slovenskih kulturnikov, saj sta istočasno gostovali poleg naše skupine v Parizu še ljubljanska Opera in Drama. Naši nastopi v Parizu in širom po Franciji, udeležba na dveh folklornih festivalih, sprejemi in srečanja z ljudmi, so bili po svoje zelo naporni, saj smo bili večno na poti in za počitek skoraj ni bilo časa, pa vendar bodo dnevi, preživeti v Franciji, vsi naši nastopi, uspehi in priznanja občinstva vnešeni v kroniko kot zlata doba, ki nam je prinesla mednarodni sloves.

ŠEST KILOMETROV DO ŽENEVE, VMES PA DRŽAVNA MEJA

ŠOFER VINKO je zaustavil avtobus. Motor je bil vroč. Za nami je bila pot od Ljubljane do Annemasse, ki je vodila čez Alpe, preko številnih vzponov in serpentin, preko državnih mej in mimo carinskih hišic.

Nastop študentov iz Bretagne

Izstopili smo v mestu, podobnemu našemu Kranju, 6 km oddaljeni od Ženeve in svetovno znanega jezera. Našo udeležbo na folklornem festivalu v Annemasse pa so nestrpno pričakovali, tako z lepimi napovedmi kot z časopisnimi beležkami. Voditelji festivala so nas videli lansko leto nastopati v Franciji in nam po izmenjavi pisem poslali vabilo za festival.

Umetniška raven nastopov v Annemasse ni bila na tisti ravni kot so podobne prireditve pri nas. Razen naše skupine so na tem festivalu nastopali še Francozi, Italijani, Švicarji in Holandci, vsega skupaj 14 folklornih skupin. Prirejeni prostor je bil na glavnem trgu in je tako nastope lahko gledala množica gledalcev. Naša skupina je imela dva nastopa. Po podatkih festivalske uprave si je naše plese ogledalo okrog 10.000 gledalcev, med katerimi je bilo precejšnje število Švicarjev, ki so na prireditve prišli iz Ženeve. S svojim obsirnim programom slovenskih in jugoslovanskih narodnih plesov smo dosegli velik uspeh in navdušeno ploskanje, tako da smo posamezne plese morali ponavljati. Plese smo izvajali tako dovršeno, da smo daleč prekosili vse druge skupine. Posebne pozornosti so bila deležna naša dekleta. Za fotoreporterje in novinarje so bila prava vaba. V narodnih nošah so očarale tudi švicarske obmejne organe, da so nas brez vzstopnih dovoljenj spustili v Ženevo. Dan, ki smo ga preživeli na ženevskem jezeru z ogledom mesta, je bil tudi za razvajene oči nekaj povsem novega in do sedaj nepoznanega. Dovoljen nam je bil obisk v palači Združenih narodov, nekdanjega sedeža Društva narodov.

POD SLAVOLOKOM ZMAGE

POT NAS JE vodila naravnost v Pariz. Kdor Pariza ne vidi, si ne more o njem napraviti točne predstave. Mnogi so si zamišljali Pariz popolnoma drugače. Toda za nas Pariz ni pomemben samo kot velemesto s širokimi in razsvetljenimi bulvari, nočnimi zabavišči, modnimi odkritji in sprehajališči, temveč zato, ker smo bili v njem deležni posebnih časti, ocenjeni kot zrela, umetniško enotna skupina, ki ima plesno kulturo in bogato izbiro plesov. Ocenila nas je zahtevna in neizprosna pariška kritika in občinstvo. Naše nastope si je skupaj ogledalo okrog 10.000 ljudi. Prvi večer našega bivanja v Parizu smo nastopili na Montmartru v dvorani Hugens, ki sprejme dva do tri tisoč gledalcev. Bila je prepolna. Za plesalce je bilo prvo srečanje s pariško publiko izredno naporno, ker so vse plese morali plesati vsi plesalci. Priznanje občinstva ob vsaki točki je bilo spontano, tako da so plesalci vsak ples izvajali bolj sproščeno in z večjo vnemo. Skupina je bila isti dan na sprejemu Društva prijateljev Jugoslavije, kjer je bil prisoten tudi naš kulturni ataše v Franciji, pisatelj Šegedin.

Drugi dan smo imeli samostojen nastop na pariški televiziji, zvečer pa zopet nastop za občinstvo. Vstopnice so bile že nekaj ur pred začetkom razprodane in pred vhodom je ostala gruča ljudi, ki ni dobila vstopnic. Razpoloženje v dvoranj in na odru je bilo enako prejšnjemu večeru.

Tretji dan smo imeli popoldan predstavo za mladino brez staršev in vojne sirote. Zvečer pa so nas severnoafriški študenti povabili v svoj klub na razgovor. Ta klub ima svoje prostore v štirinadstropnem poslopju in je nekoč pred leti med svojim študijem v njem prebival tudi Ho Ši Minh. Pripravili so nam precej obilno večerjo iz svojih nacionalnih jedi, nakar smo odšli v posebne prostore, kjer se je kmalu pričel zanimiv pogovor. Ti študentje, večji del črne polti, so se živo zanimali za našo družbeno ureditev, odobravali našo zunanjo politiko in obsojali francosko kolonialno politiko. Bili so vneti zagovorniki bandunške konference in z njimi ni bilo težko najti skupnih stališč. Odgovarjali smo na najrazličnejša vprašanja o Jugoslaviji, njenem razvoju in graditvi socializma. Na koncu se je pogovor spremenil v prijeten družabni večer, saj smo najprej zapeli mi nekaj narodnih in partizanskih pesmi, nakar so nam še oni zapeli in zaplesali svoje. Mnogi izmed njih so bili na našem nastopu. Srečanje je bilo za njih, kakor tudi za nas res lepo doživetje.

MEGLA PRAHA V PERZIJSKIH PREPROGAH

VEST, DA NAS bo sprejel pariški župan, nas je prijetno presenetila. Od vseh jugoslovanskih kulturnih skupin, ki so bile takrat v Parizu, smo bili te časti deležni samo mi. S tem je bila skupini izkazana posebna pozornost. Sprejel nas je v Hotel de Ville g. Ruais, président du conseil municipal. Na posebno prošnjo je skupina njemu in ostalim gostom plesala v znanem salonu Jean-Paul Laurens, kjer je bil sprejet tudi maršal Tito ob svojem obisku v Franciji. Ko smo zaplesali bunjevački ples, se je iz težkih perzijskih preprog dvignil oblak prahu. Odšli smo v salon in si s šampanjcem izplaknili grlo.

Na sprejemu pri pariškem županu

Na ženevskem stopnišču

S posredovanjem g. Ruaisa, je bilo skupini dovoljeno, da je v narodnih nošah položila venec na grob neznanega junaka pod Slavolokom zmage. Polaganje venca je posebna čast, ki ni dovoljena vsakemu. Izdano mora biti posebno dovoljenje pariške prefekture. Stvar je otežkočena, ker mora za ta čas biti ustavljen ves promet okrog Slavoloka zmage in zato je potrebna četa policajev. Svečanost ob položitvi venca je vodil poglavar raznih pariških folklornih skupin. Učili smo jih naše plese in kola in jim poznele celo zaplesali nekaj točk našega programa. Na račun pa so prišli tudi tisti, ki so hoteli videti in spoznati pariško nočno življenje, predvsem znameniti Pigalle.

FESTIVAL V EPINALU

OB POVRATKU iz Pariza smo s celovečernim nastopom zaključili znani vsakoletni festival v Epinalu. Pred približno 8.000 gledalci smo plesali v velikem letnem gledališču, ki je arhitektonsko zanimivo urejen in krasno opremljen. Od znanih ansamblov sta pred nami nastopila že pariška opera in neka ruska baletna skupina. To je bil najvažnejši in po uspehu tudi najboljši nastop naše skupine v Franciji. Ker je epinalska publika izredno zahtevna in hladna, so imeli prireditelji pred našim nastopom izredne skrbi, da ne bi pokvarili ugodnega vtisa o celotnem festivalu. Program smo izvajali s takšnim uspehom, da nas občinstvo na koncu ni hotelo pustiti z odra. Vodstvo festivala se je vsakemu od nas posebej zahvaljevalo in čestitalo k izrednemu uspehu.

Preko Münchena in Gross Glocknerja smo se utrujeni vrnili v Ljubljano, kjer smo se štirinajst dni pripravljali in vadili za nastop na evropskem folklornem festivalu v Neustadtu v Zahodni Nemčiji.

RIBIŠKO MESTO — SREDIŠČE EVROPSKE FOLKLORE

NEUSTADT je obalno, ribiško mestece, ki se je po zadnji vojni naglo razvilo in leži nedaleč od Hamburga. Vsako leto prirejajo tukaj evropski folklorni festival. Letošnjega festivala se je razen Sovjetske zveze in vzhodnih držav udeležilo 17 folklornih skupin. Zastopane so bile: Danska, Anglija, Finska, Francija, Holandija, Irska, Italija, Jugoslavija, Belgija, Letonska, Norveška, Avstrija, Škotska, Švedska, Švica, Indonezija, Belgija in Posarje. Razen tega je sodelovalo še 17 nemških skupin. Poudarek letošnjega festivala je bil zbliževanje kultur posameznih narodov. Na sprejemu, ki ga je organizirala deželna vlada, so govorili predvsem o povezavi med narodi in spoznavanju njihovih kulturnih vrednot. Naša skupina je na festivalu v devetih dneh imela 10 nastopov. Imeli smo edini samostojen nastop skupaj z Avstrijci, ki so izvajali pevski, mi pa plesni del programa. Vsak večer so bile prireditve. Program je bil sestavljen tako, da je vsaka skupina odplesala po en ples. Naša skupina je na festivalu izvajala makedonske, srbske, hrvaške in slovenske narodne plese in kola. Tekmovanja na tem festivalu ni, vendar je bila naša skupina po mnenju vodstva festivala, strokovnjakov, občinstva in časopisne kritike najboljša. To dokazuje tudi dejstvo, da smo bili s petimi drugimi skupinami povabljeni v Hamburg na televizijo, kjer smo skoraj polovico programa odplesali sami. Prav tako ni hotelo biti konca ploskanja na samostojnem nastopu, ko so ljudje pritekli na oder. Naenkrat se je iz občinstva pojavil pred nami govornik, ki se je v imenu vseh gledalcev zahvalil za lep večer.

Festival v Neustadtu je važen tudi zato, ker se v teh dneh zberejo na festivalu folkloristi-strokovnjaki, ki imajo predavanja o najrazličnejših vprašanjih s področja folklore. Tako sta v tem času predavala dva svetovna strokovnjaka dr. Irminger iz Kölna in dr. Natolitzky.

Po splošni oceni so bile na festivalu razen Jugoslovanov dobre še avstrijska, indonezijska, saarska in škotska skupina. Avstrijska skupina je bila sestavljena iz učiteljev in je pokazala svojo pravo vrednost ne toliko pri plesanju, temveč pri petju. Imeli so čudovit zbor, ki je zvenel čisto in uglašeno. Dobra je bila tudi saarska skupina, vendar njihovi plesi ne učinkujejo, ker so enolični in brez posebnih folklornih vrednot. Grenko pa so občinstvo razočarali Italijani, ki so s svojimi izumetničenimi plesi in cenenimi efekti pokazali, da jim je tuja vsaka plesna kultura. Pri razgledanem občinstvu so doživeli smešen polom.

NACIONALNI PIKNIK

PROSTI čas so naši fantje in dekleta izrabili za navezavo stikov z nastopajočimi skupinami. Tako bo ostal marsikomu nepozaben nacionalni piknik, ki so ga priredili Indonezijci. S to skupino, ki jo sestavljajo indonezijski študentje, ki študirajo na univerzah na Nizozemskem, smo dobri znanci in prijatelji z lanskoletnega festivala v Riedu. Pripravili so nam neko svojo nacionalno jed z rižem, ki se mora jesti kar s prsti, mi pa smo poskrbeli za slivovko »made in Jugoslavia«. Bil je to še en lep dogodek, ki smo ga nekaj dni po njihovem nastopu na ljubljanskem festivalu doživeli v tem ribiškem naselju na obali severnega morja.

Po festivalu smo dobili ponudbo za gostovanje v Mündenu, starem nemškem mestecu, ki je znano že iz tridesetletne vojne. To malo mestece, ki ga je oblegal general Filla, ima okrog 15.000 prebivalcev ter nekoliko fakultet in visokih šol, med njimi tudi visoko šolo za policiste. Na železniški postaji so nam pripravili presenečenje. Vsak je dobil svoj avto, s katerim se je odpeljal na stanovanje. Drugi dan so nam priredili izlet na deželo in sprejem v mestni hiši. Strinjali smo se z besedami župana, ko je dejal: »Mi stari smo napravili veliko napak, naloga mladih rodov je, da jih skušajo popraviti«.

LADO DANČ: Tri žene

Un certain sourire

»Nek smehljaj« je že drugi roman dvajsetletne Françoise Saganove. Kot »Dober dan, žalost« je tudi ta naletel na navdušenje francoskih kritikov. O čem piše Saganova? Predvsem o sodobni francoski študentski mladini. Podoba te mladine, ki nam jo pokaže, pa ni ravno prijetna. Prazno ljubimkanje, neodgovornost, zdolgočasenost, apatija do življenja, nezainteresiranost do socialnih vprašanj, s katerimi se bori mladina drugod po svetu in iskanje ugodja za vsako ceno — to je osnovni ton romana. Ob neki priložnosti je sama izjavila: »Morda nisem hotela opisati konkretnih oseb, toda ton junakinje v »Un certain sourire« se mi zdi značilen za ljudi mojih let«.

Kljub romanu in njenim izjavam pa ne moremo verjeti, da velja to za vso francosko mladino. Saganova opisuje življenje mladine iz meščanskih krogov, iz katerih tudi sama izhaja. Ta mladina pa prav gotovo ne predstavlja vse francoske mladine. In ravno zato je njena slika nepopolna.

ZBUDILA SEM SE s težkim občutkom problema, ki ga je treba hitro rešiti. Ker navsezadnje je bilo tisto, kar mi je Luc predlagal, v resnici igra, privlačna igra, ki pa je istočasno uničevala dovolj stalno čustvo do Bertranda in razen tega nekaj, kar je bilo prebujeno v meni, prebujeno, toda nezrelo, in karkoli naj bi imela od tega, nasprotno predlogu. Vsaj odločnemu predlogu, kakršnega mi je dal Luc. In potem, če ne bi občutila vso strast, vso vezanost, pa najsi je bila še tako kratka, ne bi tega a priori sprejela kot nujnost. Kakor vsak, ki živi v polkomedijah, jih ne morem prenašati, če jih nisem napisala jaz in samo jaz. Razen tega sem dobro vedela, da je ta igra — če je bila igra, če igra lahko nastane med osebami, ki so si v resnici všeč ena drugi — nevarna. Ni treba da se delam močnejšo kot sem v resnici. Po dnevu ko bom »udomačena«, kakor se je o tem izražala Françoise, ko me bo Luc sprejel in popolnoma prenašal, ga ne bom mogla zapustiti brez bolečine. Bertrand je bil sposoben samo da me ljubi. To sem si dopovedala zaradi nežnosti, ki sem jo čutila do njega, med tem pa sem neprestano mislila na Luca. Saj nazadnje, vsaj kadar smo mladi, v tej veliki prevari kot je življenje, ni nič bolj brezupno zaželjeno kot nerazboritost. Sicer pa jaz nisem nikdar odločevala. Bila sem vedno izbrana. Zakaj se tudi to pot ne bi prepustila? Tukaj bo Lucov mik, dnevni dolgčas in večeri. Vse se bo odigralo samo po sebi, zaman bi težili po predhodnem spoznanju.

Polna te blažene resignacije sem odšla na predavanje. Našla sem Bertranda in prijatelje; skupaj smo odšli na zajtrk in vse to, čeprav je bilo običajno, se mi je zdelo nenavadno. Moje pravo mesto je bilo poleg Luca. Vse to sem zbegano doživljala, medtem ko je Jean-Jaques, eden izmed Bertrandovih prijateljev, posmehljivo govoril o mojem zasanjanem izrazu.

— Nemogoče, Dominique, ti si zaljubljena! Toda Bertrand, kaj si vendar napravil iz tega raztresenega dekleta?

— Nič ne vem o tem, pravi Bertrand.

Opazovala sem ga. Bil je rdeč, izogibal se je mojemu pogledu. Saj to je bilo neverjetno; bil je soudeleženec, leto dni je bil moj prijatelj in sedaj se je naenkrat spremenil v mojega sovražnika. Obrnila sem se proti njemu. Hotela sem mu reči: **Bertrand, ni ti treba trpeti, bodi prepričan, res je škoda, nimam rada tega.** Bila bi tako neumna, da bi mu celo rekla: **Spomni se tistih poletnih, tistih zimskih dni, tvoje sobe, vse to ne more biti uničeno v treh tednih, to ni razumno.** Želela bi, da bi mi to z vnemo potrdil, da bi me pomiril, da bi me ponovno vzel k sebi. Ker on me je ljubil. Toda ni bil človek. Pri nekaterih ljudeh, tudi pri Lucu, se lahko zasluti neka moč, katero niti Bertrand niti drugi mladi ljudje nimajo. In vendar to ni umetnost.

— Ne zamerite, Dominique, je rekla Katherine s svojo običajno avtoriteto. Vidite, Dominique, ljudje so surovež, pojdiva raje skupaj popit kavo.

Zunaj mi je pojasnjevala, da to ni tako važno, da mi je Bertrand na dnu duše zelo zvest in da se mi ni treba razburjati zaradi majhnih razpoloženjskih kriz. Nisem se razburjala. Po vsem je bilo bolje, da Bertrand ni bil ponižan pred svojimi prijatelji. Zoprni so mi postali njihovi razgovori, zgodbe dečkov in deklic, njihove otročarije o ljubezni, njihove drame. Toda tu je bil Bertrand in njegovo bolečino nisem mogla popolnoma prezreti. Vse se je zgodilo tako hitro! Komaj sem zapustila Bertranda in ti so že razpravljali o tem, posajnjevali in me tako silili, da pospešim, zaostrim zaradi njihovega neprijateljskega odnosa to, kar bi bilo lahko samo prehodna zabloda.

— Ti ne razumeš, sem rekla Katherini, ne gre za Bertranda.

— A, pravi ona.

Obrnila sem se proti njej in videla takšno radovednost, tako željo po razpravljanju, tak vampirski izraz, da sem se začela smejati.

— Mislim na samostan, sem resno povzela — nakar je Katherine pričela razpravljati o lepotah življenja, o ptičicah, o soncu itd. In vse to naj bi zapustila zaradi kake neumnosti. S tihim, šepetajočim glasom mi je govorila o telesnih zadovoljstvih: »Tudi to je treba povedati..., tudi na to se računa. Če bi jaz v resnici mislila na to, bi me s svojimi opisi živalskih zadovoljstev kmalu pahnila v religijo. Ali je mogoče, da je za nekoga »to« lahko življenje? Če se jaz navsezadnje dolgočasim, se vsaj s strastjo. Še več, bila je tako pripravljena na odvratne zmešnjave, ki jih delajo dekleta, na detaljne izpovedi, da sem jo z nekakšno radostjo pustila na pločniku. **Pustimo Katherine in njeno zvestobo** sem si mislila veselo.

Sprehajala sem se eno uro, obiskala šest trgovin in se brez pomišljanja pogovarjala z vsem svetom. Počutila sem se popolnoma svobodno, popolnoma veselo. Pariz mi je pripadal. Pariz je pripadal brezobzirnim ljudem, tistim, ki ne pomišljajo, vedno sem to čutila, toda srdito, zaradi pomanjkanja popolne svobode. To pot je bilo to moje mesto, moje lepo mesto, zlato in surovo »mesto tistih, za katere ni bilo grajeno.« Bila sem prepolna nečesa, kar bi lahko bila radost. Hodila sem hitro. Čutila sem nestrpen trepet, kri v pesteh; počutila sem se mlado, smešno mlado. V teh trenutkih blazne sreče sem imela občutek, da sem prišla do resnice, mnogo bolj očitne od ubogih malih resnic, katere sem zaman ponavljala v svoji žalosti.

Stopila sem v neki kino na Champes — Élysées, kjer so vrteli stare filme. Nek mladenič se je vsedel poleg mene, mimogrede sem opazila, da ima svetle lase; bil mi je všeč. Kmalu je primaknil svoj laket k mojemu in previdno stegnil roko do mojega kolena. Prijela sem ga za roko in jo obdržala v svoji. Začutila sem potrebo po smehu, kot jo začuti učenec osnovne šole. V svoji roki sem imela toplo roko nekega mladega nepoznanega človeka; nič mi ni bilo treba napraviti s tem mladeničem, čutila sem edinole potrebo po smehu. Obrnil je svojo roko v moji in premaknil koleno. Gledala sem ga, kako je to napravil z radovednostjo, strahom. Tudi jaz sem se bala, kakor on, da se ne bo zbudil moj ponos; počutila sem se kot stara dama, ki vstaja iz svojega stola. Srce mi je počasi utripalo, ne vem ali je bilo zaradi nemira ali zaradi filma? Film je bil dober. Morali bi določiti dvorano za brezpomembne filme, kamor bi se zatekali ljudje, ki so v zadregi zaradi družbe. Mladi človek je obrnil svoj vprašujoči obraz proti meni in ker je bil film švedski — na svetlem traku, sem videla, da je bil v resnici lep. **Dovolj lep, toda ne moj tip,** sem si mislila medtem ko, mi je previdno približal svoj obraz. Za trenutek sem se spomnila ljudi, ki so sedeli za nama in si gotovo mislili, da ... Poljubljal je dobro, toda istočasno je pritiskal svoje koleno in premikal roko — iskal je nekaj več, ker ga dosedaj nisem odbila. Vstala sem in odšla proti izhodu.

Zopet sem se znašla na Champes—Élysées z občutkom tujih ustnic na svojih in odločila sem se, da se vrnem domov, brati nov roman.

To je bila zelo dobra Sartrova knjiga »Leta razuma«. Planila sem na to z občutkom sreče. Bila sem mlada, en človek mi je bil všeč, drugi me je ljubil. Morala sem rešiti enega izmed malih konfliktov mladega dekleta in zaradi tega sem se zdela sama sebi imenitnejša. Bil je celo nek poročen človek, neka druga ženska, cela majhna igra v kvartetu, ki se je pričela neke pariške pomladi. Iz vsega tega sem si zamislila enačbo, cinično v svoji želji. Še več, nenavadno dobro sem se počutila v svoji koži. Sprejela sem vse te žalosti, konflikte, bodoča zadovoljstva, vse sem sprejela vnaprej s posmehom.

Brala sem; počasi se je zvečerilo. Odložila sem svojo knjigo, naslonila glavo na roke in gledala, kako nebo, barve kakor slezov cvet, postaja počasi sivo. Nenadoma sem se počutila slabo in brez moči. Življenje mi je minevalo, delala nisem ničesar, le neumno sem se smejala. Zaželela sem si nekoga, da bi ga varovala, da bi ga pritisnila k sebi z bolno krutostjo ljubezni. Nisem bila dovolj cinična, da bi si zaželela Bertranda, toda dovolj žalostna, da si zaželim popolnoma srečno ljubezen, vsa strašna srečanja, kakršnokoli suženjstvo. Vstala sem in odšla ven.

Françoise Sagan

ODPRAVA AO UNIVERZE NA TRNOVAČKEM JEZERU

Lokomotiva, ki obstane ob vsakem studencu

Na pot s težkim nahrbtnikom in serumom proti kačjim pikom. V Bosni imajo vlaki enodnevne zamude. Edini evropski pragozd v osrčju Bosne. Roj žensk pri vaškem studnecu, ki še ni usahnil. Trebinje — oaza v kamniti puščavi.

Kakor vsako leto je tudi letos AO univerza oranizirala odpravo v naše ali tuje planine. Zaradi pomanjkanja denarja in potnih listov smo si letos ogledali naše južne planine, katere niso nič manj lepe in divje kot visoke gore Francije in Dolomiti. Začele so se priprave. Vodja odprave Antonov Nikola je s pomočjo drugih članov začel pripravljati material. Začeli smo zbirati šotore, hrano, dobili smo serum proti kačjemu piku, vrvi, kline in druge važne stvari, ki so povečale težo naše opreme.

Toda končno je prišel dan odhoda. Obloženi s velikimi nahrbtniki smo se zbrali na postaji. Prva neprilika je bila že tu, Orient-express je imel štirideset minut zamude. Nič zato, pravi tovariš, ki je bil že prej v Bosni, tam bomo čakali na vlak ves dan. Zložili smo opremo na kup in lahko si mislite, kakšen je bil. Po dolgem čakanju je vlak prišel. Nikjer nobenega prostora. Poiskali smo si vagon, ki je bil vsaj na hodniku prazen in vsedli smo se na nahrbtnike, ki so bili zaradi svoje velikosti kar primerni za sedeže.

Po skoraj dveh dnevih vožnje in kratkem postanku v Sarajevu nas je bosanski ozkotirni vlak, imenovani Čira, pripeljal do Broda na Drini. Utaborili smo se ob gozdni železnici, ki pelje v Tjentište. Ves dopoldan smo čakali ob progi, se kopali in vozili po Drini, lenarili v senci in čakali na vlak. Okoli četrte ure popoldne smo ga le dočakali. Naložili so nas na edini vagon, ki ga je vlekla stara lokomotiva. Sedeli smo na vagonu, polnem desk, tako da smo se počutili kot v drugem nadstropju. Vlak je začel cviliti in bruhati umazan dim. Proga vodi ob reki Drini in zavije v ozko sotesko reke Sutjeske. Večkrat smo se ustavili, da iz bližnjega studenca napolnimo rezervoar lokomotive. Tako smo prišli v Tjentište. Prespali smo v bajti, ki jo imenujejo hotel, toda imel je le slamarice na podstrešju. Po zajtrku smo natovorili dva konjička, ki sta prenesla material in šotore na Trnovačko jezero.

S hitrimi koraki smo jo mahnili skozi Tjentište, in že je bila pred nami strma pot, ki se vleče do Dragoš sedla. Pot je vodila skozi gozd in po dveurni hoji smo na sedlu počivali. Malo smo se okrepčali in ogledovali širni pragozd, imenovan Perućica. Perućica je edini ohranjeni pragozd v Evropi. V njegove skrite kotičke ni speljana nobena pot, velikanska drevesa padajo, trohnijo, na njih pa rastejo nova. Pred letom se je nek naš tovariš zgubil v tem pragozdu in ko je iskal poti nazaj, je naletel na velikanski slap, visok 80 (osemdeset) metrov, ki pa za čudo ni označen na nobeni specialki. Ob potokih in izvirih rastejo bujni listi lapuha, velikega kot človek, tako da jih lahko rabiš za senčnik. V gozdu gospodarijo volkovi in medvedi.

Dolgo smo zrli v mogočni pragozd. Po dolgi hoji in iskanju poti, ki je skoraj ni bilo, smo prišli do planine Prijevor. Še enkrat smo se ozrli na obširni pragozd in videli kakšen majhen del smo ga mi prehodili, toda naredil je na nas res mogočen vtis. Dolgo smo še hodili preko obširnih planinskih pašnikov, poraslih z rušjem, ter prispeli do velike lepe doline Suva Jezerina. Še majhen del poti skozi gozd in že smo bili na obali Trnovačkega Jezera, srcu Magliča.

Drugo jutro smo se oboroženi s klini, vponkami, in najlon vrvmi začeli vzpenjati po dolgem in strmem melišču do vznožja barijere Trnovačkega Durmitorja. Široka stena se vleče na vse strani, kakor kakšen naraven kitajski zid. Ogledali smo si vsak svojo smer in kmalu nato vstopili. Ves dopoldne so zveneli klini po steni, dokler nismo popoldne prišli do vrha. Tako so minevali dnevi. Preplezali smo »Beli Steber« v Glavi Trnovačkega Durmitorja, centralno smer Magliča in še nekaj desetin drugih smeri smo včrtali v slike sten z Magliča. Obiskali smo razne vrhove in brezna.

Bilo je lepo nedeljsko jutro, ko smo se zadnjič zbudili v naših majhnih šotorih. Pospravili smo svojo opremo, podrli šotore in odšli na pot. Težko smo sopihali čez sedlo med vrhovi Volujaka. Nahrbtniki so nas vlekli proti tlem in sonce je neusmiljeno pripekalo. Pred seboj smo videli široko planoto z vasico Čemerno in ozko dolino reke Sutjeske, torišče bojev v V. ofenzivi. Hodili smo po ožganih pobočjih in preko širokih dolin. Rastlinstva skoraj ni nobenega, samo trava in še ta rjava od vročega sonca. Še in še se vleče pot preko zapuščenih planšarskih stanov in smrekovih gozdov. Končno smo zagledali Čemerno, cilj tega dne. Prespali smo v neki prazni bajti na koncu vasi. Zjutraj smo odšli na gradilišče ceste Gacko—Foča. S šoferjem smo se zmenili, da nas pelje do Gackega. Cesta še ni dograjena.

Gacko je majhno hercegovsko mesto ob robu pustega in suhega Gatačkega polja. Na tem polju so Črnogorci pred nekaj stoletji ubili turškega nagilnika Smail-Ago Čengića. Najprej se zanimamo za avtobus. Prijazni šofer nam preskrbi karte. Nato gremo iskat vodo. Povedo nam, da so vsi vodnjaki suhi, samo iz studenca na koncu vasi še malo teče. Ker je zelo vroče, se napotimo tja. Pri majhnem umazanem izviru stoji roj muslimank, ki natakajo vodo v svoje glinaste vrče. Seveda ni niti za misliti, da te kot tujca spustijo naprej. Žejni odidemo nazaj v vas, kjer kupimo nezrela jabolka, da se vsaj malo odžejamo. Vsedemo se na avtobus in že se vozimo proti Trebinju. Avtobus se zaradi neznosne vročine večkrat ustavlja. Pokrajina se začne spreminjati. Izpod skalne stene izvira Trebišnjica, ki kot ponikalnica spet priteče na dan pri Dubrovniku kot Dubrovačka reka, ali Ombla.

Po ogledu Dubrovnika, štirinevnem bivanju na Korčuli smo se vrnili v Ljubljano.

Odprava Alpinističnega odseka Univerze je uspela. Ogledali smo si košček planinskega sveta naših južnih republik, spoznali nove ljudi, običaje, videli kraje in spomenike iz NOB.

Odprava študentov-planincev ob Trnovačkem jezeru

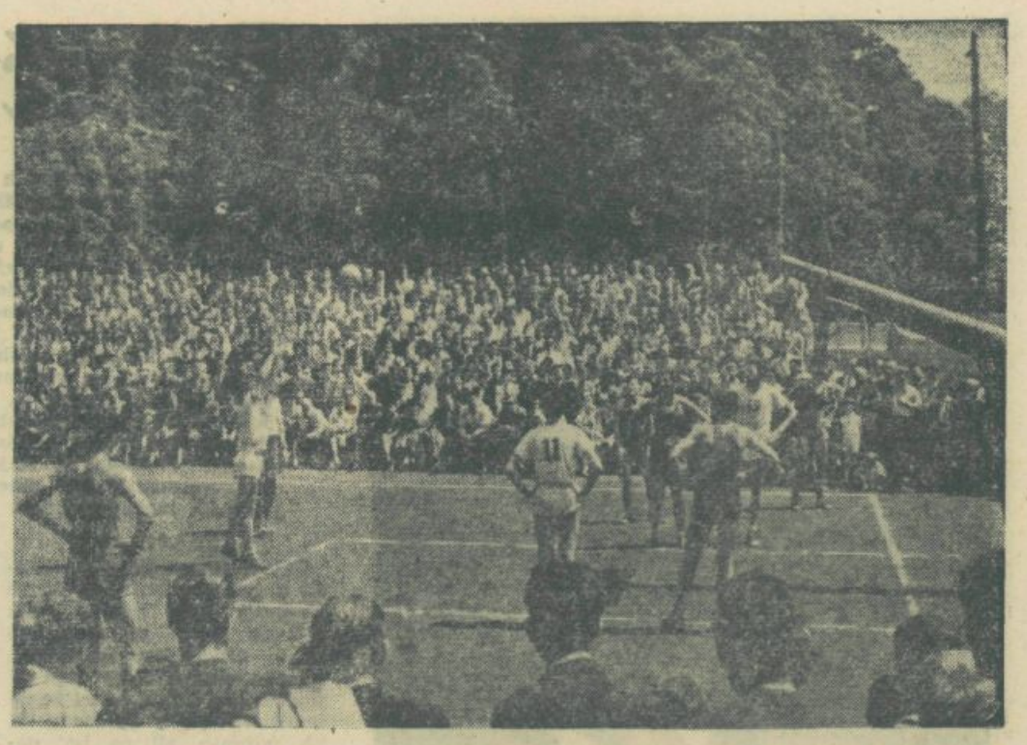

Komentar o košarkarskih in odbojkarskih dogodkih

Dragocene točke

Na igrišču pod Cekinovim gradom je ob vsaki tekmi bolj živahno. Nič čudnega ni, saj gre našemu študentskemu košarkaškemu klubu zelo dobro izpod rok in točke pobirajo kot za stavo.

Trnovački Durmitor

Že v začetku naj zapišemo, da do trenutka, ko pišemo ta komentar, študentje niso izgubili niti ene tekme v jesenskem delu državnega prvenstva.

Pa poglejmo, kako so se vrstili dogodki. Za začetek so študentje naleteli na trdega nasprotnika — Crveno zvezdo. Šlo je bolj težko, a vendar so si igralci Olympie zmago zares zaslužili. Lahko rečemo, da je bila to najtežja tekma v tem delu prvenstva, kajti šlo je za zmago, ki je bila v borbi za drugo mesto res pomembna. Pripomniti moramo, da je bil to šele začetek prvenstva in študentje še niso bili v pravi formi.

Gostovanje v Tuzli pomeni za vsakega precejšnjo nevarnost in naši košarkarji so bili zadovoljni, da so dosegli na tej tekmi neodločen rezultat. Že ena sama točka je pomenila korak naprej.

Srečanje Olympia — Mladost ni pomenilo borbe za zmago, ampak le borbo za izboljšanje diference doseženih in dobljenih košev. Zagrebčani so se trdo branili, vendar je bilo nekaj minut odlične igre naših študentov dovolj, da se je razlika večala v korist domačih. Konec je izpadel tako, da so naši vrgli v koš dvojno mero izkupička Mladosti. Rezultat 96:48 je bil prvi znak, da je moštvo Olympie v odlični formi in gledalci so nestrpno pričakovali, da bi študentje dosegli košarkarski »zvočni zid«, se pravi 100 košev. Napadalcem Olympie ta podvig v tej tekmi ni uspel.

Gledalci niso dolgo čakali na izpolnitev svojih želja, kajti že v naslednji tekmi so ljubljanski študentje kar 117-krat potresli mrežo na košu Radničkega. Borbenost in dobra volja gostov, vse to ni nič pomagalo, kajti Kristančič, Kandus, Bajc, Škrjanc in drugi so neusmiljeno metali žoge v mrežo Beograjčanov.

Pot Olympie v Beograd, kjer jih je sprejel v goste Partizan, se je zdela najbolj negotova. Toda tudi to pot smo doživeli veselo presenečenje, kajti Olympia se ni vrnila brez izkupička, čeprav je le ta znašal samo eno tačko.

Vse to je bilo dovolj, da se je ime Olympie znašlo na drugem mestu v prvenstveni tabeli in čeprav so pred ljubljanskimi študenti še težke tekme, ni neupravičeno upanje, da bo tam tudi ostalo.

ZA ODBOJKO MALO TOČK

Študentje odbojkarji so šele pred nedavnim pričeli s tekmovanjem, vendar o njih, žal, ne moremo napisati kaj posebno dobrega. Moški so gostovali v Ravnah, kjer so bili gledalci navdušeni z njihovo igro, kajti na igrišču so menda počeli prav neverjetne stvari. Še bolj pa so bili navdušeni nad igro domačinov ki so se odlično izkazali s svojo igro na mreži. Igra na mreži pa je važnejša in to je odločilo tudi zmago. Rezultat 3:1 v našo izgubo.

V dokaj slabši luči so se študentje prikazali domačemu občinstvu na svojem igrišču v tekmi proti Iliriji. Igrali so brez volje, toda kljub temu odločili tekmo v svojo korist z rezultatom 3:2. Po taki tekmi se ni čuditi, če študentje venomer tarnajo, da jih nihče ne bodri.

Dekleta nastopajo, kot je znano, v najhujši konkurenci v zvezni ligi. Za sedaj beležimo iz treh tekem le dve točki in še ti dve sta bili priborjeni z veliko muko. Mariborčanke so morale po vodstvu 2:0 le poklekniti pred boljšimi študentkami iz Ljubljane. Tekma z Mladostjo v Zagrebu je bila napeta do zadnjega trenutka, vendar so zagrebške študentke tokrat izrabile premoč domačega igrišča in premagale svoje vrstnice iz Ljubljane. Dokaj kvalitetno odbojko smo gledali v tekmi Olympia — Partizan, vendar so naše študentke odpovedale v odločilnem trenutku in tekmo izgubile s tesnim rezultatom 3:2.

Četrto mesto v zvezni ligi in prostor za prihodnje leto — to jim je slej ko prej zagotovljeno.

Plezalni tečaj AO Univerze

Letošnje poletje je bilo zaradi slabega vremena in pogostih ploh precej neugodno za planince. Toliko lepše pa se je začela jesen. Zato so se alpinisti in pripravniki alpinističnega odseka univerze odpravili sredi septembra na Koroško, da bi v lepem vremenu preplezali nekaj smeri pred koncem sezone.

Skoraj vsi udeleženci plezalnega tečaja so se dobro poznali med seboj. Novincev letos skoraj ni bilo. Odbor PD si je prizadeval, da bi pridobil za društvo, posebej pa za alpinistični odsek, nove člane. V ta namen je bila organizirana plezalna šola, ki pa proti pričakovanju ni dobro uspela, predvsem zaradi premajhnega zanimanja novincev. Odbor bo moral premisliti, kje so vzroki, da med študenti zanimanje za planinstvo in alpinizem polema. Udeleženci plezalnega tečaja si s tem niso belili glave, ko so na kolesih vozili po odlični novi cesti proti Kamniku. Tisti, ki so bili že večkrat na Koroškem, so se veselili snidenja z oskrbnico Micko, ki zna plezalcu postreči s pravo stvarjo ob pravem času, mlajši pa so komaj čakali trenutka, ko bodo zagledali stene Dedca in Vršičev, ki so kakor nalašč ustvarjene za zgodnje poletno in jesensko plezanje.

Prvi dan so tečajniki plezali lažje smeri v steni Vršičev, popoldne pa je Deržaj Matjaž, specialist za tehnično plezanje, poučeval tečajnike na velikem skalnem bolvanu ob robu Petkovih njiv. Drugi dan so udeleženci tečaja odšli na najlažjo smer v Dedcu, ki pa kljub temu zahteva že nekaj znanja. Za mlajše udeležence tečaja je bilo to pravo doživetje, saj so to pot prvič zagrabili za Dedčevo skalo, o kateri so do takrat le slišali in brali. Ker so stene Dedca in Vršičev nizke, (150 — 200 m), so tečajniki plezali povprečno po dva vzpona na dan. Niso pa bili redki tisti, ki so v svoji vnemi plezali po trikrat na dan.

V naslednji dneh so tečajniki plezali poleg smeri v Vršičih tudi vse smeri v Dedcu, razen spodnjega dela reza, ki velja za najtežjo smer v Kamniških alpah. Razpoloženje je bilo na višku takrat, ko je oskrbnica prinesla na mizo pošteno zasluženo večerjo.

Tečajniki so bili s potekom tečaja zadovoljni, saj so se pri plezanju s starejšimi plezalci naučili marsikaj, kar bodo lahko uporabili v prihodnjem poletju. Nekateri od njih so se s svojimi vzponi kar dobro odrezali in nobenega dvoma ni, da se ne bi ob primernem treningu razvili v dobre plezalce. Kljub temu, da bi bil lahko alpinistični odsek zaradi velikega števila študentov številnejši, ima tak, kakršen je, precej dobro osnovo v mlajših plezalcih. Čez leto ali dve, ko si bodo v planinah nabrali nekaj izkušenj, lahko od njih marsikaj pričakujemo.

S tednom se je zaključil tudi tečaj. Nekateri so odšli domov, drugi na Kamniško sedlo in le nekaj stalnih obiskovalcev Korošice je ostalo. Ob večerih so posedali v kuhinji in kovali načrte za prihodnje leto.

V steni

Pokvarjene ure, brezglavi trener in divje občinstvo

Nastopajoče osebe:
Merilec s pokvarjeno uro.
Vročekrvni trener.
Občinstvo, oboroženo s peskom in z dolgimi jeziki.
Nastopajoči košarkarji — samo statirajo.
Prizorišče: znan košarkarski štadion »Med kostanji«.

Prva enodejanka

Zamislite si košarkarsko tekmo, kjer so točke dragocene kot zlato. Tisoči gledalcev se prerivajo pred blagajnami in kupujejo vstopnice, ki jih danes prodajajo po izredno nizki ceni — samo 130 dinarjev. Že pol ure pred tekmo slišijo tudi tisti, ki jih imajo za naglušne, divje rjovenje in morda mislijo, da so ušle zverine iz cirkusa. Toda zmotili so se, to je le navijanje s košarkarskega štadiona.

Sodnik zapiska, dva dolgina skočita na žogo in prične se divji boj, kdo bo čimvečkrat spravil okroglo usnje med obroče. Vse kaže, da so tako eni kot drugi odločeni boriti se do zadnje kaplje krvi. Priznati moramo, da nam zastaja dih, ko poslušamo čuden žvenket kosti in neusmiljeno buhanje moža ob moža. Sodniki piskajo s svojimi žvižgalkami, za začetek bi rekli, da so objektivni. Potem pa so le spoznali, da morajo domačim malo pomagati, da ne bo zamere.

Vrstijo se osebne napake, na strani gostov malo bolj pogosto, kot pri domačih. In še eno razliko opazimo — gostje imajo največkrat pravico do enega meta, domačini pa se drže načela, da je treba metati žogo v koš najmanj dvakrat zaporedoma. Prijazni sodniki so njihove želje razumeli in upoštevali. Igralci so bili seveda zadovoljni, nasprotniki pa se niso preveč razburjali.

Pogled na klop, kjer je v elegantni pozi sedel trener gostov, pa je bil povsem drugačen. Nenadoma je skočil na noge, začel mahati po zraku, drl se je na sodnike in jih zmerjal na vse mogoče načine. Vse to pa seveda ni ošlo brez posledic, kajti gledalci so spoznali, da je ta človek zelo nevaren. Seveda je treba posredovati. Najbolj enostavno se jim je zdelo, če so uporabili nekaj domačih kletvic, ki so po njihovih izjavah že postale organski del (za nekatere celo bistveni) slovenskega jezika. Drugi, bolj vročekrvni, so pobrali nekaj pesti peska in ga vrgli v tisto smer, kjer je krilil in kričal »razposajeni« trener. Med njimi pa ni bilo dobrih atletov, vsaj metalcev ne, kajti večina tega peska je padla za vrat ubogim novinarjem, ki so sedeli tam blizu in vneto zapisovali v svoje beležke te dramatične prizore.

Nekdo se je spomnil, da ta drama ne bi imela peripetije, če bi ne posegla vmes milica in tako so poklicali moža postave, ki je prijel razkačenega trenerja za vrat in ga postavil v hladilnik ali, kot pravijo Ljubljančani, v »frižider«. Tam se je hladil, dokler ni bila ta tekma končana.

Motili pa bi se, če bi mislili, da se je vse tako enostavno končalo. Preden je odšel trener v »frižider« so ugotovili, da se je ustavila štoperica, ki kaže, koliko minut tekme je že mimo. To pa seveda ni šlo v račun nè enim ne drugim, kajti vroča želja vseh je bila, da bi s to polomijado čimprej končali in se vsedli na kakšen bolj prijeten prostor. Zato ni čudno, da so napadli ubogega merilca, ki pa je dal novinarjem posebno izjavo, češ da ni on kriv, če so izdelki industrije ur zanič.

Novinarji so prosili za izjavo tudi elektrarno mesta X, kajti v najbolj napetem trenutku tekme je eksplodirala žarnica na igrišču in nastala je tema. Požrtvovalni igralci so pobirali po tleh koščke stekla, najbrž zato, da bi se malo odpočili, elektrarna pa izjavlja, da ni kriva, če je uprava igrišča kupila slabo žarnico.

Potem je bilo tekme konec, gledalci so se zadovoljni razhajali in celo noč se jim je sanjalo, kako **perfektna** *tekma je bila tisti večer. Tudi drugi dan si lahko izvedel podrobnosti na promenadi z večnim zaključkom »orka duš, škoda, da se niso še na gobec«. Moramo priznati, da je športna vzgoja tega občinstva res na najvišji ravni in članki v naših časopisih o športni morali so popolnoma odveč.*

Pripominjamo, da je vse kar smo napisali, popolnoma neodvisno od kakšnega dogodka, ki smo ga morda doživeli v naši bližini. To je le poizkus **športne literature,** *ki si v naši književnosti vse premalo uveljavlja.*

Druga enodejanka

Nastopajoče osebe
Drž. nogometna reprezentanca.
Zvezni kapetan.
Hotelir.
Nameščenci v elektrarni.
Družba pri pokriti mizi.
Prizorišče: Hotel nekje na jugu, nogometni štadion.

Nogometna reprezentanca, znana po vsem svetu, se pripravlja na najpomembnejšo tekmo v letu. V goste prihaja najboljša evropska enajstorica.

Reprezentanca domačih sedi pri večerji. Nenadoma zazvoni telefon, kličejo enega iz te visoke družbe. Nogometni zvezdnik oddide in se ne vrne več. Ura je devet, enajst, polnoči in slavnega igralca še vedno ni. Nogometni trener, zvezni kapetan, zdravnik reprezentance, vsi ti so se domenili za dežurno službo, da ga bodo pričakali, kajti dan pred tekmo si reprezentant res ne more privoščiti takih izletov. Menda so že vsi dežurni zaspali, ko se je igralec M. vrnil, naslednji dan pa je izjavil, da mu je zbolel sorodnik. Zlobni glasovi trdijo, da je bil ta sorodnik ženskega spola. Morda? Res pa je, da je M. v tekmi leta pozabil, kaj je nogomet.

Nikar ne mislite, da so tile nogometniki kar tako. Stanujejo v hotelu, kjer igra vsak večer prijeten jazz. Morda jim to žal, ker zvezni kapetan ne dovoli, da bi plesali in zato zahtevajo mir in tišino. Direktor hotela odpove muzikantom službo, gostom pa svetuje naj grejo plesat drugam, kajti tu stanujejo slavni nogometaši, ki morajo imeti mir.

Popolna tišina — to je za slavnega nogometaša še premalo. Reprezentante moti cestna svetlika, ki meče svetlobo skozi zavese na oknu v sobo. Seveda, nogometaše je treba spoštovati, zato sledi takoj intervencija v elektrarni. Tudi tu razumejo potrebe nogometa in nemudoma izključijo iz omrežja vso cestno razsvetljavo na dotični ulici. Prebivalci tega kraja so sicer malo preklinjali, ko so se spotikali v temi, toda kaj, ko gre za najvažnejšo tekmo v sezoni. To je treba upoštevati.

Dragi bralci, s tole enodejanko prav gotovo ne bi bili zadovoljni, če bi vam ne izdali, kako je bilo s to tekmo. Na ušesa vam povem, da so nas gostje krepko »namahali«, kljub učinkoviti pomoči elektrarne, hotelirja in drugih. Nogometniki se tolažijo s tem, da so izgubili tekmo zato, ker se jim tisto vroče popoldne nač ni ljubilo brcati žoge. Morda jim je bilo kmalu žal, kajti če bi zmagali, bi iz listnice štrleli turški. Zato so se mnogi odločili, da je bolje ostati doma, kot pa iti na slavnostno večerjo, kjer so gostje navdušeno trkali med seboj in pili na zdravje nogometnega prijateljstva med narodi.

x x x

Čeprav so to le enodejanke, ne moremo pod nobeno napisati KONEC, kajti res je tako, da se nad takimi prizori lahko veselimo vsak dan na igriščih, ki so nam zelo blizu. Torej, kdor je slabe volje, naj si pomaga s športnim humorjem, kajti predstave so vsekakor res zelo zanimive, čeprav je treba vsekakor precej globoko poseči v žep.

Brucke, bruci, le tako naprej!

Priročnik za letošnje bruce

Vodičev, podpornih palic, sesalcev znanosti in podobne golazni danes v svetu primanjkuje. Poznamo jih seveda več vrst, žive vodiče, ki so po večini zaposleni pri Putniku in drugih potovalnih uradih in so namenjeni predvsem inozemskim gostom, ker v zameno za njih usluge dobimo devize, ki so alfa in omega — dobrih trgovinskih odnosov s tujino in mrtve, ki so natisnjeni na brezlesni papir, zvezani v knjige in jih prodajajo za dvig turizma. Vodiče rabijo ljudje, ki se zaletavajo in izgubljajo. Takšni ljudje zaupajo svojo telesno in duševno krmilo vodiču, ki proti plačilu ali zastonj krmari, kakor ladijski piloti v Sueškem prekopu, dokler vodena oseba sama ne shodi in ne dobi občutka varnosti. Zadnja leta smo pri nas zanemarili vzgojo vodičev za bruce. To na videz ni težka naloga, voditi bitja, ki so poslušna in pohlevna, toda v svoji vnemi telečje zaletava. Izkušnje govorijo, da je za takšen posel potrebno dolgoletno opazovanje in posebna psihološka pripravljenost. Kot rečeno, takšnih vodičev nimamo in so bruci deležni le priložnostnih uslug državljanov. V želji, da tem neizkušenim, tavajočim, zijajočim, zaletavajočim in nerazmišljajočim zanešenjakom pomagamo, smo zbrali malo zbirko napotkov, navodil, razlag, pojasnil.

POZDRAVLJANJE

Pridobljeno znanje in navade o pozdravljanju za bruce ne držijo več. Njihova sveta dolžnost je, da se osvobodijo starih predsodkov in vživijo v novo okolje. Kdor tega ni zmožen, bo užival pekel že na zemlji. Starejše študente, ki jih poznate, ali pa ne, pozdravljajte s starim zagrebškim pozdravom »Ljubim ruku«. Toda razpoznavati morate znati spola. Kaj takega si ne dovolite, če srečate študentko. Sicer utegnete imeti razen v osebni izkaznici še na obrazu prstne odtise, seveda tuje roke. Ko srečujete profesorje jih pozdravljajte z gasilskim pozdravom »Na pomoč«, ali pa se napravite kot da jih ne poznate. Ko pridete v študentsko menzo in hočete sosedu zaželeti dober tek, napravite to dostojno z besedami »pogine naj pes«, ali nekoliko bolj borbeno »juriš na mrhovino«.

SPLOŠNO VEDENJE

Na ulici glejte v tla, kajti zavedati se morate, da je bruc jajce, za katerega ne vedo, kaj se bo iz njega izleglo. Ne ozirajte se okrog, da vam ne pade opeka na glavo, ker boste potem dobili stanovanje na državni parceli in zgubili status bruca, ki mora biti vsaj prvo leto brez stanovanja. Vaš dom je ulica, zato se na njej razbohotite. Če pridete na Žale stanovat na državno parcelo, ste predavanj oproščeni, razen predvojaške vzgoje, ki jo poslušate v skrajšanem kursu v veliki mrtvašnici brez vaj na terenu. Profesorju med predavanjem ne glejte pod ne nosijo izrezanih oblek, ker boste sicer s snovjo preveč zaostali.

OSEBNA HIGIENA

Ker je bruc brezova metla, ki z njo pometajo najbolj prašne ulice, ni posebej predpisano, da skrbite za osebno čistočo, razen če borba proti polimyelitisu ne zahteva izrednih posegov. Rok in nog na univerzi ne pregledujejo. Če vam od nog neprijetno zaudarja, sedite zraven radiatorja in ljudje bodo mislili, da je smrad sintetičen, ki prihaja iz kotlarne. Pred jedjo si ni treba umivati rok, ker je pojmovno protislovno, da bi umazan jedilni pribor držali noge, ker pordečijo in mislijo, da jih ocenjujete za lepotno tekmovanje. Dekleta naj s čistimi rokami. Nohte si moški režejo, ženske pa tekmujejo, katera bo imela daljše. Primerno dolgi in dobro vzgojeni nohti se zavarujejo pri DOZ za primer nezgode. Ženske poslušajo prilagojen kurz iz kozmetike na kemijskem oddelku pri dr. ing. Narti Nališpani. Izpite opravljajo v mestnih drogerijah in kozmetičnih salonih. Predavanja so fakultativna, vsako soboto zvečer pred spanjem in vsak ponedeljek zjutraj pred zajtrkom.

Meteor na železniški progi

Ko je naša folklorna skupina dopotovala v Hamburg na televizijsko snemanje se je na železniški postaji okrog uglednega člana te skupine začela zbirati vedno večja množica potnikov. Najbolj radoveden je bil novinar nekega hamburškega lista, ki je sproti beležil in zapisoval izjave člana ljubljanske skupine. Ta pa je v nemščini venomer ponavljal, da je nekaj kilometrov od Hamburga padel na železniško progo meteor in napravil silovito razdejanje. Daleč naokrog ne vidite drugega kot ruševine.

Ko so pozneje člani skupine povedali zbrani množici, da je vse skupaj izmišljena potegavščina, novinar dolgo ni mogel verjeti, da so njegove beležke lažne.

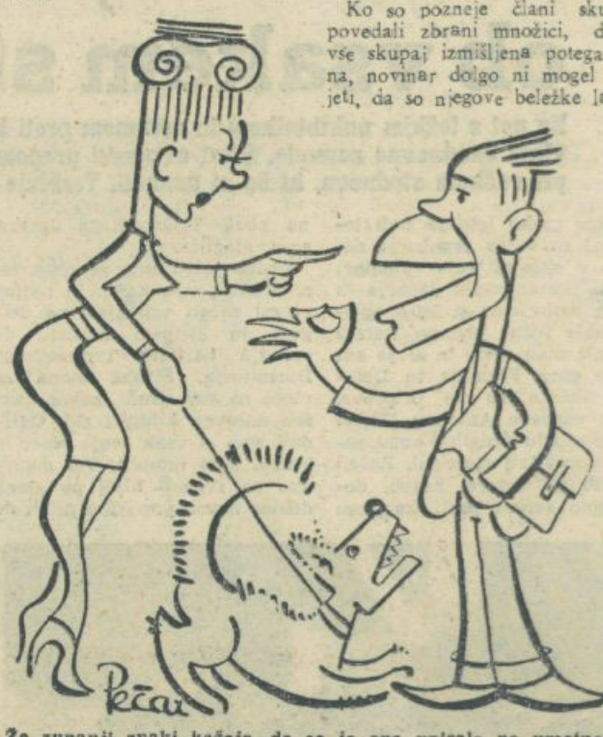

Že zunanji znaki kažejo, da se je ona vpisala na umetnostno zgodovino, on pa na pravo

Glose iz našega življenja

Brez kravate ni vstopa

Fantje iz naše folklorne skupine so bili nek večer, ko so gostovali v Parizu, namenjeni v znan pariški kabaret. Že so bili pri vhodu, ko vratar opazi, da fant, oblečen v »vintjakno«, kariasto srajco in žametaste cawboy hlače nima kravate. Ustavi jih in reče:

— Ostali lahko greste v lokal, vi brez kravate pa boste morali ostati zunaj. Brez kravate ni vstopa.

— Prosim vas, mi smo tujci. To vendar ne gre, saj ne poznamo vaših predpisov.

Nič ni pomagalo. Vratar je vztrajal pri svojem. Kaj sedaj?

Zunaj na ulici je bil še šofer s Putnikovim avtobusom, ki je videl, da imajo fantje težave. Stvar so mu nato vsi skupaj pojasnili. Dejal je, da jih bo rešil iz zagate, kajti v avtobusu ima slučajno kravato. Šli so v avtobus in po daljšem iskanju našli kravato.

Nesrečnež v karirasti srajci je bil presenečen, ko si je zavezoval kravato. Sploh pa to ni bila več kravata. Bila je že tik pred razpadom in jo je šofer uporabljal za brisanje šip, olja in bencina. Ko je šel mimo vratarja je bil v skrbeh. Toda vratar je dejal:

— O. k., kravato imate, gospod. Izvolite vstopiti.

Proti rimskemu pravu

Na seminarju v Ankaranu je med letošnjimi počitnicami predaval predsed. univerzitetnega sveta dr. Hočevar o družbenem upravljanju. Ko je končal predavanje je dejal, da bi o vseh vprašanjih tudi študentje kaj povedali. Pa vstane tovariš s pravne fakultete in reče:

— Jaz sem za to, da se na pravni fakulteti ukine ali vsaj omeji rimsko pravo.

Dr. Hočevar ga posluša in pravi, naj pojasni zakaj bi rimsko pravo ukinili.

— Ukine naj se kot nepotrebno.

Tedaj se v pogovor vmeša drugi tovariš s pravne fakultete, ki obrazloži, da je študij rimskega prava potreben in koristen, kajti to pravo je osnova vseh poznejših zakonodaj.

— Tebi je lahko govoriti. Če bi pa na rimskem pravu trikrat pogrnil, kot sem jaz, bi bil drugačnega mišljenja.

Žepni leksikon brucov

Knjižnica je prostor v katerega se umakneš pred dežjem in zimo. V njej je prepovedano tiho govoriti in molčati. Iz nerazumljivih razlogov so v njej spravljene tudi knjige.

Fakulteta je čevelj, ki dobre pešce žuli pet polnih let. Če imaš »platfus«, ali pa nepravilno oblikovane noge, te lahko žuli vse življenje. V takem primeru šepaš vse življenje, dokler ne ohromiš.

Bar je prostor, kamor zahajaš dostojno oblečen s črnim metuljčkom okrog vratu v smislu kulturnega razvedrila in običajno iz njega ne odideš sam, pač pa te vržejo na cesto nezavestnega. In to zaradi: pretepa v baru, prevelike količine zavžitega alkohola, ali pa zaradi pomanjkanja kisika na plesišču.

Gostilna — praslovanska oblika zbliževanja ljudi, ki ne prenesejo dolgega časa. Obenem koristna ustanova, ki služi napredku, da se denar ne kopiči izven obtoka, kar je nevarno za narodno gospodarstvo. Ravnotežje se vzdržuje z maligani, ki pa pri večjem uživanju delujejo na hojo.

Ples — nekaj podobnega kot boksanje.

Tivoli — prostor, ki ga obiskuješ zjutraj, popoldan in najbolj pogosto zvečer in ponoči. Običajno greš tja, da najdeš dekle, izžicaš kakšno cigareto ali srečaš prijatelja.

Indeks je študentski dokument, ki se v prvem letu nosi v žepu tako da gleda iz njega, medtem ko se pozneje ljubosumno skriva.

Avla — prostor z marmonatimi tli, kjer se lahko drsaš po mili volji.

Dvigalo na fakulteti — tega pojma ne uporabljaj, ker dvigalo nikoli ne deluje.

Profesorski kabinet — soba kjer se zbirajo podpisi po končanem semestru.

Izpit je specifična oblika razgovora med profesorjem in študentom. Ima različne vidike:

1. Student govori — profesor molči in kima z glavo (če profesor ni šaljivec, bo izpit uspešen)
2. Student govori — profesor se prijema za glavo (profesor gotovo ni šaljivec — kandidat bo pogrnil)
3. Student govori in profesor govori (popolna negotovost)
4. Profesor govori, študent pa kima z glavo (Situacija je jasna)
5. Študent molči in profesor molči (v kolikor je študent šaljivec bo na koncu vprašal: »Koliko pik sem dobil?«

TRIBUNA, list študentov ljubljanske univerze.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva cesta 5a, telefon 31-102. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik: Janko Popovič, študent prava. — Tekoči račun Narodne banke 60-PB-1-Z-567. — Letna naročnina 200 din. — Rokopisov ne vračamo. — Tisk Časopisno založniškega podjetja »Slovenski poročevalec«.

TRGOVSKO PODJETJE

„Moda"

KRANJ

želi vsem delovnim ljudem in študentom ob dvajsetletnici velike tekstilne stavke novih delovnih uspehov.

COMMERCE

Zastopstvo inozemskih tvrdk

LJUBLJANA

Tomšičeva 7-II, tel. 22-241

S SVOJIMI PREDSTAVNIŠTVI:

BEOGRAD, Ulica 7. jula br. 34, tel.: 28-987

ZAGREB, Trg žrtava fašizma br. 2-II, tel.: 32-431

SKOPJE: Nikola Vapcarov 18

posreduje našemu gospodarstvu pod najugodnejšimi pogoji vse izdelke svetovno znanih tvrdk za kemično, tekstilno usnjarsko in lesno industrijo, stroje za gradbeništvo, pisalne in računske stroje ter pisarniški material, umetna gnojila in raščitna sredstva za kmetijstvo.

TOVARNA BARV IN LAKOV

COLOR

MEDVODE

PROIZVAJAMO:

Oljnate barve in lake, oljnate emajl nitrolake in emajle, špiritne lake in emajle, firneže vseh vrst, steklarske in specialne kite, »Runa« kolodijske barve za usnje, specialne sintetične »Medolux« emajle, »Distemper« oljnate barve, razredčila vseh vrst, trdilo za obutev in adhezan lepilo, »Manut« hladno kazeinsko lepilo, pasto za parkete, »Dural« barve za vodne bazene, kalijevo mazavo milo in razne sorodne izdelke.

Skripta za študente

Šnuderl: Zgodovina ljudske oblasti
Sadar: Trave (Gozdarska fakulteta)
Zbornik znanstvenih razprav (Pravna fakulteta 1950)
Strojnik: Isa Tolerance in sozložja — 1950
Zbornik filozofske fakultete — 1950
Acta tehnica Statistični proračun krila z dvema vzdolžnicama — 1950
Nikitin: Kristalografija (skripta 1951)
Rant: Energetska ocenitev postopka fabrikacije sode 1951
Prispevek k bioenergetiki glodalcev — Lušicky 1950 (Prirodoslovno-matematična fakulteta
Bošnjakovič: Nauka o toplini I.
Uvod v slovansko filologijo (Nachtigal 1949)
Tabela za dimenzioniranje pravokotnih prerezov iz ojačanega betona (Lapajne) 1950
Fakin: Splošna botanika repetitorij 1950 (skripta)
Skripta: Brejc: Statistika I. — 1950
Skripta: Turk: Statistika II. — 1950
Skripta: Perpar: Vaje iz organske kemije — 1950
Skripta: Reya: Meteorološki elementi — 1951
Perpar: Organska kemija II.
Blejc: Teorija in metoda statistika
Perpar: Organska kemija I.
Struna: Motorji z notranjim zgorevanjem
Sadar: Ključ za določevanje semen trav, detelj in plevela
Vouk: Nauk o kmetijskih tleh — 1949
Janežič: Zaščita kmetijskih rastlin — 1951
Šlebinger: Fiziografija — 1951
Nauk o drobovju
Struna: Vodni poganski stroji — 1951
Žibert: Nekužne živalske bolezni — 1950
Premrl: Organska kemija — 1951
Žibert: Veterinarstvo I. — 1950

Vse ta skripta dobite po znižanih cenah pri

DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE

LJUBLJANA

Mestni trg 26, Čopova ul. 3, Trg revolucije 19